

Riksdagens protokoll

1994/95:68

Tisdagen den 7 mars

Kl. 14.00 – 16.27

18.00 – 18.34

Protokoll
1994/95:68

1 § Meddelande om svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellationerna 1994/95:60 och 67

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:60 framställd av Christel Anderberg angående vetorätt vid offentlig upphandling samt 1994/95:67 framställd av Sten Andersson angående flyktingmottagandet i Malmö får jag meddela att jag inte kan besvara dessa inom föreskrivna fyra veckor.

Skälet är bl. a. ett antal ministerrådsmöten i Bryssel som äger rum under mars månad.

Jag ber därför att få besvara interpellationerna måndagen den 3 april.

Stockholm den 23 februari 1995

Leif Blomberg

2 § Svar på fråga 1994/95:288 om Tullen i Östersund

Svar på frågor

Anf. 1 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Erik Arthur Egervärn har frågat mig hur regeringen avser att agera med anledning av Tullverkets beslut att upphöra med tullverksamheten i Östersund.

I årets budgetproposition har regeringen behandlat frågan om Tullverkets organisation och därvid visat att EU-medlemskapet leder till mycket stora förändringar för tullverksamheten. Förändringarna såväl i fråga om gränsformaliteter som arbetsvolym gör att Tullverkets dimensionering och organisationsstruktur behöver anpassas. Mot denna bakgrund har stora besparingskrav lagts på Tullverket.

Regeringen anförde i budgetpropositionen att det varken ankom på riksdagen eller regeringen att exakt fastställa Tullverkets organisation. I stället är det trafikens och näringslivets behov av tullinsatser samt statsmakternas krav på effektivitet och rationell klarerings- och kontrollverksamhet hos Tullverket som bör vara styrande för hur tullverksamheten organiseras och lokaliseras.

Det ankommer på Generaltullstyrelsen att organisera verksamheten på grundval av dessa förutsättningar samt med beaktande av de besparingskrav som riksdagen beslutar om.

Anf. 2 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c)

Fru talman! Jag ber att få tacka finansminister Göran Persson för svaret, även om jag inte kan säga att jag är direkt nöjd med det.

Frågan om tullverksamheten i Östersund är utomordentligt väsentlig inte minst för regionen och dess näringsliv. Jag hade kanske hoppats på ett litet mer substantiellt svar eller att finansministern i varje fall skulle ge någon politisk signal i frågan utan att därför hemfalla till det man brukar kalla för ministerstyre.

Jag har också noterat att finansministern i en artikel i Östersunds-Posten den 15 februari sagt att Jämtland inte har missgynnats mer än andra län när det gäller statens besparingar på olika sakområden. Det är jag inte beredd att hålla med om.

Jag vill gärna hänvisa till artikel nr 2 år 1995 från Glesbygdsmyndigheten. Man pekar där just på att regeringens besparingar slår hårdare mot glesbygden än mot övriga regioner. Det är i och för sig en ganska enkel matematik. Det är stor skillnad mellan att spara 10 tjänster när man har 100, dvs. 10 %, och att spara 10 tjänster när man bara har 10, vilket har skett med Tullen i Östersund. Det är inte jämförbara storheter vi talar om.

Jag har i och för sig förståelse för finansministerns synpunkt att regeringen inte skall lägga sig i verkens åtgärder. Men jag vill ändå passa på att ställa en fråga till finansministern med anknytning till den s.k. verksstadgan, som ju på ett ganska entydigt sätt kräver att myndigheterna, verken och deras handläggare skall ta regionalpolitiska hänsyn i sina beslut. Jag vill föra den frågan vidare. Hur ser finansministern på det?

Anf. 3 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! De skall inte bara ta regionalpolitiska hänsyn utan också en lång rad andra hänsyn i sina beslut, och det gör de i så stor utsträckning som de orkar med.

Jag vill bara påminna Erik Arthur Egervärn om att vi snart i kamraren kommer att votera om anslagen till tullen. Såvitt jag har begripit står också Egervärn bakom en ganska omfattande besparing på tullen. Det är en besparing som uppgår till något mindre än det som regeringen föreslog, men den är uppenbarligen gjord med en sådan säkerhet att man i det fallet inte skulle få några regionalpolitiska konsekvenser.

Jag tror att vi måste vara på det klara med att om vi gör så stora förändringar i den statliga verksamheten som både oppositionen och regeringen har föreslagit drabbar det enskilda orter. Sedan måste man arbeta regionalpolitiskt via andra kanaler. Jämtlands län är det län som får särklassigt mest stöd per invånare om man ser till de regionalpolitiska anslagen. Där finns ingen som helst förändrad politik från regeringens sida.

Vi skall akta oss för att blanda ihop regionalpolitiken med tullen i den här diskussionen. Det är en smärtsam besparing, och den skall genomföras. Vi skiljer oss egentligen inte åt i sak, utan vi skiljer oss litet åt i ambitionsnivån, närmare bestämt 70–75 miljoner kronor.

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

Anf. 4 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c)

Fru talman! Jag delar inte uppfattningen att vi inte skall blanda ihop frågan om tullens lokalisering i Östersund med regionalpolitik. Jag menar, precis som verksstadgan kräver, att regionalpolitiska hänsyn skall tas av myndigheter i deras olika sektorspolitiska beslut. Det är det vi tycker oss sakna i Tullverkets förslag.

Såvitt jag förstår av den överenskommelse som träffats i skatteutskottet mellan s och mp avser man att tillföra Tullverket ytterligare 250 tjänster. Från Centerns sida har vi tydligen motionerat om 300 ytterligare tjänster. Jag vill fråga finansministern om det finns någon avsikt från regeringen att ge några politiska signaler beträffande dessa 250 extra tjänster, om jag får kalla dem så.

Anf. 5 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Svaret är nej. Tullverket har att hantera frågan, och jag har förtroende för verkets ledning.

Sedan blir jag inte särskilt imponerad över kraften i Egervärns argumentation. Varför inte hugga till med 400 eller 500 nya tjänster? Det är trots allt så att vi befinner oss i ett statsfinansiellt krisläge. Man löser inte Jämtlands och andra glesbygders problem med överbudspolitik.

Vad det handlar om är att se till att vi klarar sunda statsfinanser och kan slå vakt om det grundläggande i regionalpolitiken, nämligen de allmänna stödsystem som finns. Det är bara att konstatera att det här uppenbarligen är enklare att vara i opposition än att försätta sig i ett läge där man får ta ansvar.

Anf. 6 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c)

Fru talman! Det är möjligt att det är enklare att vara i opposition. Det torde herr finansministern måhända veta bättre än jag, som är ny i riksdagen.

Åter till verksstadgans krav på regionalpolitiska hänsyn. Finansministern säger att han inte vill peka ut hur dessa 250 tjänster skall placeras och användas. Det kanske vore att ägna sig åt ministerstyre.

Jag vill dock ändå hävda att det är viktigt med uttalanden från denna kammare till våra generaldirektörer i olika verk och styrelser som stärker verksstadgans krav på regionalpolitiska hänsyn. Jag hade hoppats få ett mer konkret klargörande från finansministern i det avseendet.

Beträffande de 300, 400 eller 500 tjänsterna vill jag bara konstatera att Centern inte har hemfallit åt någon överbudspolitik. Det är därför vi inte har yrkat på 500 tjänster, utan nöjt oss med 300.

Anf. 7 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Vi lär få diskutera den frågan i morgondagens finanspolitiska debatt. Jag skall inte i dag söka sak med Egervärn. Men jag kan konstatera att man alltid någonstans gör en avvägning av hur mycket man kan dra ner och måste dra ner av skäl som utgår från vad tullen har för arbetsuppgifter men också utgår från vilka ekonomiska resurser som finns tillgängliga.

Tullen har att i första hand bedriva tullverksamhet och se till att den fungerar. Men tullen skall i den verksamheten självklart också ta hänsyn till regionalpolitiska inslag. Jag har på den punkten förtroende för Tullverkets ledning. Det är en svår uppgift tullen har. Den blir säkert något mindre knepig när man får några fler anställda.

Vad vi nu diskuterar är om vi skall spara 750 tulltjänster eller 1 000. I båda fallen kommer det att innebära att tullare försvinner utefter landets gräns, i många fall i ganska glest befolkade områden. Det skall inte ses som ett uttryck för att man släpper regionalpolitiska ambitioner.

Anf. 8 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c)

Fru talman! Då vill jag avslutningsvis konstatera att i direktiven för de 250 återförda tjänsterna, som jag kallar dem, anges att de är till för att förbättra kontrollen och stödja näringslivet. Jag vill framför allt peka på det senare. Det har samstämmigt vittnats om att det är just näringslivsstödet som är det viktiga för tullens existens och tullens verksamhet i Östersund. Det finns över 100 företag som sysslar med export och import från Norge. Med tanke på den nya situationen när vi är med i EU kommer man här att vara tullmyndighet för import från tredje land.

Jag hoppas också att finansministern, mot bakgrund av vad han har sagt här, inte har något emot om man inom Tullverkets ram kan hitta lösningar för Östersunds vidkommande på regional nivå. Jag tänker närmast på en överenskommelse mellan Östersund och Sundsvall.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på fråga 1994/95:294 om Luleå-Kallax flygplats

Anf. 9 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Peter Eriksson har mot bakgrund av ett regeringsbeslut den 22 december 1994 frågat om jag ämnar ta initiativ för att snarast klassa Luleå-Kallax flygplats som gemenskapsflygplats.

Låt mig inledningsvis konstatera att det är regeringens åsikt att det är av stor vikt att Sveriges flygförbindelser med länder såväl inom som utanför EU kan upprätthållas och utvecklas även på andra flygplatser än de allra största.

Regeringens beslut nr 49 den 22 december 1994 avser en anmälan till EG-kommissionen enligt artikel 197 i kommissionens förordning (EEG) 2454/93 angående vilka svenska flygplatser som utgör interna-

tionella gemenskapsflygplatser enligt samma förordning kap. 4 avsnitt 2 "Särskilda bestämmelser för resandes handbagage eller incheckade bagage". Begreppet "internationell gemenskapsflygplats" har betydelse för var en passagerares bagage skall kontrolleras vid inresa från tredje land till ett EU-land via ett annat EU-land – i det första EU-landet eller i det andra EU-landet. Det är i det sammanhanget och endast där som begreppet har betydelse. Det har ingen som helst betydelse för rena varutransporter eller för om internationell flygtrafik kan tillåtas vid en viss flygplats eller inte.

För att internationell flygtrafik skall tillåtas krävs nu, liksom före Sveriges medlemskap i EU, att det finns trafiktillstånd. I regeringens beslut den 22 december 1994 anges uttryckligen att beslutet inte innebär någon ändring därvidlag.

I beslutet ges vidare Generaltullstyrelsen i uppdrag att, i samråd med Luftfartsverket och efter hörande av Rikspolisstyrelsen och Svenska kommunförbundet, utreda om ytterligare svenska flygplatser bör betecknas som internationella gemenskapsflygplatser och att i så fall anmäla även dessa flygplatser till kommissionen. Generaltullstyrelsen skall redovisa resultatet av sitt arbete senast den 1 maj 1995.

Jag avser för närvarande inte att vidta någon ytterligare åtgärd i denna fråga.

Anf. 10 PETER ERIKSSON (mp)

Fru talman! Frågan om internationella gemenskapsflygplatser är av mycket stor vikt för olika delar av landet. Jag är själv från Norrbotten, och där planeras nu ett ganska stort och omfattande utbyte av flygkommunikationer mellan Kolahalvön och Luleå, mellan Tromsö och Luleå och mellan Arkhangelsk och Luleå. Från den 22 mars planerar man att få i gång trafiken på Murmansk och Arkhangelsk. Detta är en långsiktigt strategiskt viktig satsning för Nordkalotten och Norrbotten i framtiden.

På flygplatsen i Luleå–Kallax och på flera andra svenska flygplatser är man nu mycket orolig över det beslut som fattades i Finansdepartementet den 22 december. Det innebär att det kommer att bli betydligt svårare, och kanske omöjligt, att bedriva persontrafik mellan tredje land och svenska flygplatser som inte är upptagna på den här listan över gemenskapsflygplatser.

I andra EU-länder har man tagit upp betydligt fler flygplatser än vad Sverige har gjort. Sverige har tagit upp 3 flygplatser som internationella gemenskapsflygplatser. I Finland har de 16, i Frankrike 110 och i Danmark 7. Detta har betydelse. Det är felaktigt det som man tycks tro på Finansdepartementet, och som finansministern nu också tar upp, att detta bara skulle ha betydelse när man skall åka från ett tredje land via ett EU-land till Sverige. Det är inte så.

I nästa replik skall jag ta upp ett brev från ett möte med EU-kommissionen i februari som visar att det som jag säger är riktigt.

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

Anf. 11 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Peter Eriksson svingar som vanligt ganska rundhänt påståenden omkring sig. I vilken mening skulle det bli svårare att resa från tredje land till Luleå–Kallax jämfört med i dag? Jag säger i svaret att det inte blir någon förändring. Peter Eriksson påstår att det blir en förändring. I vilken mening? Det vore intressant att höra.

Jag säger också tydligt i svaret att regeringen har pekat ut de tre första flygplatserna. Vi vill att Generaltullstyrelsen skall titta på om det skall vara fler i samråd med bl.a. Kommunförbundet. Det står också i svaret. Varför då göra en poäng av att Danmark har 7, Finland 16 och Sverige 3? Vi kommer ju att ta slutlig ställning till det hela först i maj. Det står ju tydligt i svaret. På vilken punkt blir det svårare att resa från tredje land till Kallax efter den här förändringen, Peter Eriksson?

Anf. 12 PETER ERIKSSON (mp)

Fru talman! Vid ett möte den 14 februari med Jean-Luc Delcourt, som är ansvarig i kommissionen för frågor om resandekontroll och flygplatser, framkom bl.a. följande. Begreppet internationell gemenskapsflygplats innebar i princip att endast sådana flygplatser har möjlighet att tullklarera tredjelands trafik. En väska som inte var s.k. taggad som intra-EU-bagage fick i princip bara sändas till en internationell gemenskapsflygplats om den inte genomgick tullkontroll.

Där framkom också att Delcourt betecknade den svenska modellen att anmäla några få internationella gemenskapsflygplatser och sedan låta tredjelands trafik utföras på ett antal övriga flygplatser som en paradox eller anomali. Man kunde inte vara helt säker på att den svenska modellen skulle stå sig vid en sådan prövning, sade Delcourt.

Anf. 13 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är litet svårt att argumentera mot ett påstått brev från en EU-kommissionär. Jag har inte tillgång till den handlingen. Peter Eriksson får luta sig mot mitt svar. Nu argumenterar han kring antalet gemenskapsflygplatser och att vi har för få i Sverige. Jag säger ju i svaret att vi ännu inte slutgiltigt har tagit ställning till hur många vi skall ha. Först därefter är det meningsfullt att föra den debatt som Peter Eriksson nu försöker starta.

Anf. 14 PETER ERIKSSON (mp)

Fru talman! Poängen med mitt resonemang är att man har fattat ett beslut i Finansdepartementet på felaktiga grunder och att man fortfarande inte har förstått hur viktig den här frågan är. Därför är debatten oerhört viktig. Jag önskar att Göran Persson också kunde ta till sig de förhållanden som gör att vi faktiskt måste se till att vi får betydligt fler gemenskapsflygplatser i framtiden, om vi inte skall stoppa viktig internationell kommunikation från t.ex. Nordkalotten och andra delar av Sverige till tredje land utanför EU.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 15 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Margit Gennser har frågat mig hur jag tänker medverka till en minskad differens mellan svenska och tyska räntor.

I frågan påpekar Margit Gennser att skillnaden mellan svenska och tyska räntor har stigit under de senaste åren. Detta är riktigt. Vid årsskiftet 1993/94 var skillnaden mellan räntan på svenska och tyska tioåriga statsobligationer omkring 1,5 procentenheter. Under våren och sommaren ökade differensen och var som störst drygt 5 procentenheter i mitten av augusti. Sedan dess har räntedifferensen successivt minskat och är i dag drygt 3,5 procentenheter.

Storleken på räntedifferensen beror i huvudsak på två faktorer. För det första beror den på skillnaden i förväntad inflationstakt samt på växelkursens förväntade utveckling. För det andra beror räntedifferensen på att den svenska ekonomins utveckling bedöms som mer osäker än den tyska. Huvudorsaken till osäkerheten är i dag de svaga statsfinanserna och den tidigare oförmågan att hantera budgetunderskotten.

Regeringen för en kraftfull politik för att förbättra de svenska statsfinanserna, samtidigt som prisstabiliteten hävdas. Sedan den socialdemokratiska regeringen tillträdde i oktober har tre ekonomiska åtgärds paket presenterats som sammantaget innebär en budgetkonsolidering på ca 7 % av BNP. Dessa besparingar innebär, vid en årlig BNP-tillväxt på 2,5 %, att statsskulden som andel av BNP slutar växa under 1997 för att minska något 1998.

De senaste dagarnas utveckling på valutamarknaden, då kronan försvagats kraftigt mot D-marken samtidigt som differensen mellan svenska och tyska räntor har ökat, visar hur sårbar och utsatt vår ekonomi är. Saneringen av de svenska statsfinanserna måste fullföljas på ett konsekvent och kraftfullt sätt. Det finns i regeringen en beredskap för att genomföra ytterligare åtgärder om detta skulle krävas för att upprätthålla förtroendet för budgetpolitiken.

Vi bör notera hur mödosamt det är att bygga upp förtroendet för den ekonomiska politiken när landets ekonomiska läge kommit att ifrågasättas. Den ekonomiska politiken måste återskapa förtroendet för vår förmåga att hantera de offentliga finanserna och inflationen. Därigenom kan räntedifferensen mot Tyskland minskas.

Anf. 16 MARGIT GENNSER (m)

Fru talman! Jag tackar för svaret. Att frågan ställts beror på en ledare i NST, där man kommenterar den socialdemokratiska finansplanen. Tidningen framhåller att två farliga löften har getts, men jag skall bara uppehålla mig vid det ena som gäller räntan.

Det står i tidningen att man sagt att man permanent skulle få ned räntan, och det vill vi ju alla. Men sedan förtydligades detta av statsministern när han turnerade bland småföretagarna i Skåne, vårt gemensamma hemlandskap, finansministern – trevligt att träffa skåningar här.

Statsministern sade:

Svar på frågor

"Den realränta vi har i dag är alldeles för hög. Den måste sänkas radikalt. Inte bara en eller två procent!

Vi talar om ett räntegap till Tyskland på 3 eller 3,5 %. Det måste i stället handla om tiondelar."

I går var räntegapet 372 räntepunkter, dvs. ungefär 3,7 %. Mot den bakgrunden ville jag ställa min fråga. Jag tycker att det var litet oetänksamt av statsministern att ställa ut löften av det här slaget. Det är aningslöst, och människorna kan bli väldigt besvikna. Det gäller då inte bara politiken.

Jag förstår att det är problem här med oro för pesetan och Barings Bank. Men det är just därför som jag tycker att man verkligen skall försöka skapa ett förtroende. Jag skall försöka att icke vara partipolitisk när jag säger följande. Hade jag varit i finansministerns kläder, så hade jag sträckt ut handen och sagt: Vi har ändå fått väldigt många bra sparmotioner, bra förslag till neddragningar, här i riksdagen. Jag skall seriöst gå igenom dem.

Dessutom skulle jag nog faktiskt avstå från att lägga fram RAS. Titta på vår läkemedelsmotion, som är ganska väl underbyggd. Det gäller högkostnadsskyddet i tandläkarförsäkringen. Faktum är, finansministern, att vi skulle spara mer än 10 miljarder kronor!

Anf. 17 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bortsett från det partipolitiska, som trots allt var Margit Gennsers ingång med påståenden om att statsministern skulle vara aningslös och nästintill också ansvarslös, vill jag säga: Vad Ingvar Carlsson har pekat på är att vi för ett år sedan, innan det statsfinansiella förfallet på allvar började i Sverige med en regering som avgick under sittande mandatperiod, hade en räntedifferens mot tyskarna om i storleksordningen ungefär 100 punkter. Där finns det en betydande differens i dag.

Varför hamnar vi på 372 punkter? Och vad har hänt reallt i den svenska ekonomin sedan ett år tillbaka? Ja, produktionen har ökat, underskotten har börjat tryckas tillbaka och vi har fått ett kraftigt överskott i bytesbalansen. Alla reala fundamenta jämfört med för ett år sedan har gått åt rätt håll. Dock har vi däremellan i praktiken en rege-ringskris som i grunden skakade förtroendet för de svenska organens förmåga att hantera detta statsfinansiella moras.

Det som en gång är fördärvat när det gäller förtroende tar det lång tid att återigen förvärva. Det är min uppgift att nu göra det. Det är klart att jag tar emot alla utsträckta händer, också från andra skåningar. I den meningen kan jag väl glädja mig åt att årets motionsflod rymmer ett och annat som jag faktiskt har stoppat ner i min skrivbordslåda. Där får det väl ligga tills det behövs. Men skulle vi behöva vidta ytterligare åtgärder, så finns det troligen ganska goda riksdagsmajoriteter för det. Det är en trygghet och en bra signal till dem som följer den svenska ekonomins utveckling.

Anf. 18 MARGIT GENNSER (m)

Fru talman! Skall vi tala historia, så låt oss då göra det! Problemen började senast i början av 70-talet. Jag var själv tvungen att säga upp 70 arbetare i vårt företag under den kris som åstadkoms av Socialdemokraterna 1975–1976. På 80-talet var det fråga om försummade möjligheter. 1990 började krisen, och 1991 fördjupades den. Det är alldeles riktigt att den fördjupades under den lågkonjunktur som vi hade. Nu har vi högkonjunktur.

Vi kan konstatera att det har gjorts väldigt många fel, och de felen ligger långt tillbaka i tiden. Här vill jag faktiskt hålla mig till ekonomer och ekonomiska historiker, även om finansministern inte tycker om slikt folk.

Nu gäller det, som sagt, framtiden. Och det gäller egentligen inte partierna utan Sverige. Därför undrar jag: Kan inte Göran Persson haka på mitt förslag?

Anf. 19 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag förstår inte varför fru Gennser blir så aggressiv. Jag tog mig bara det oräddet före att kontra mot angreppet på statsministern. Det finns nämligen ingen anledning att utmåla landets statsminister som aningslös, i synnerhet som han inte ens själv står här i talarstolen. Sedan hade jag fräckheten att påtala att de problem som fru Gennser tar upp i sin fråga exploderade i ansiktet på oss under föregående vår. Eftersom fundamenta talar ett annat språk finns det uppenbarligen en politisk förklaring till att det hände som hände, och det är naturligtvis att den tidigare regeringen i praktiken avgick och lät ekonomin fritt falla.

Detta är, som sagt, historia nu, men det är en viktig förklaring till det läge som vi nu befinner oss i. Låt oss därför ta tag i detta och se framåt!

Jag har inget emot att samverka, tvärtom! Vi behöver bygga ganska breda allianser i Sveriges riksdag för att vi skall klara oss ur den här situationen. Jag har noterat att det finns många förslag som riksdagen nu avvisar men som mycket väl kan komma tillbaka i senare skeden, om vi bedömer det som lämpligt och riktigt. Den beredskapen har vi.

Anf. 20 MARGIT GENNSER (m)

Fru talman! Ordet aningslös uppfattar jag inte som kränkande. Jag hade kunnat använda mycket värre ord.

Bortsett från det vill jag säga att jag tycker att det var fel att gå ut till småföretagarna och förespegla dem en räntemarginal på tiondelar under denna mandatperiod. Det är antagligen fullkomligt oralistiskt, och det är därför som jag tagit upp den saken. Vidare såg det inte ut så i finansplanen. Men historia är historia nu. Kör bara inte med dubbla budskap, för det är inte bra.

Låt oss i stället försöka ta tag i de neddragningsförslag som finns och glömma partibeteckningar, och det skall göras nu. Att göra det skulle innebära en mycket kraftfull signal till finansmarknaden, som

skulle se att det ändå finns en vilja här. Använd litet grand det arbets-sätt som vi hade i pensionsarbetsgruppen!

Anf. 21 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det sista kan jag stryka under på. Det var fråga om ett konstruktivt arbetssätt, även om det också där finns ett och annat som fortfarande behöver beredas.

Det är klart att ordet aningslös i vanliga sammanhang väl kan få passera. Men landets statsminister skall inte utmålas som aningslös, för det är faktiskt kränkande. Därmed är den diskussionen avslutad för min del.

Som jag har sagt handlar det om förtroendet för den ekonomiska politiken och för dem som hanterar denna. Det tar tid att bygga upp, men det går fruktansvärt snabbt att fördärva. Det är ju vad vi har bak-om oss. Nu börjar vi en mödosam klättring uppåt. Det kommer att vara turbulens, och det kommer att vara utländskt inflytande framöver som påverkar oss.

Jag är för samarbete i riksdagen. Vi har ju som minoritetsregering samarbetat om 113 miljarder kronor i budgetförstärkning. Vi kommer säkert att behöva fortsätta att samarbeta. En del av de förslag som Margit Gennser pekat på skall jag naturligtvis titta noga på. De kan ingå i den bank som får finnas i min skrivbordslåda så länge.

Anf. 22 MARGIT GENNSER (m)

Fru talman! Det är bra när man blir konstruktiv. Det skall man bli, det brukar vi vara nere i det där södra landskapet.

Sedan tycker jag faktiskt, det vill jag vidhålla, att man alltid skall vara realistisk när man talar med sina presumtiva väljare eller med medborgarna. Då skall man säga som det är. Då skall man säga: Sveriges problem är svåra. De har kommit fram efter många fel, som har gjorts under många år. Det kommer att ta lång tid att rätta till dem. Men tar vi oss samman, om alla goda krafter arbetar åt ett håll, blir det bättre.

Vi får också, tycker jag, ibland sätta oss ned och diskutera avvägningen mellan skatter och besparingar. Jag är väl för högutbildad, men jag tycker faktiskt att våra ekonomer har rätt i det fallet, även om ekonomi ibland har kallats den sorgliga vetenskapen.

Anf. 23 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag vill bara kommentera en liten punkt. Jag har inget att invända mot fru Gennsers resonemang i det senaste inlägget, med undantag för den passusen att fru Gennser skulle vara för högutbildad. Det har jag ingen möjlighet att bedöma. Om det är någonting som fru Gennser tror skulle vara en förklenande merit är det helt och hållet ett missförstånd.

Däremot kanske man skall ha litet mindre tilltro till den ekonomiska vetenskapens exakthet än vad som har gällt under 80-talet. Det kanske hade besparat oss en hel del felaktiga beslut om vi hade haft litet mer is i magen i det sammanhanget.

Var glad, fru Gennser, över den utbildning ni fått! Den har ni säkert haft god nytta av.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

5 § Svar på fråga 1994/95:325 om kärnkraftverket Mochovce i Slovakien

Anf. 24 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Dan Ericsson har frågat mig om hur Sverige kommer att agera i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) avseende ett lån till kraftverket Mochovce i Slovakien.

Ärendet bereds sedan en tid inom EBRD på grundval av ett omfattande utredningsmaterial. Sveriges representant i banken deltar aktivt i detta arbete och har bl.a. pekat på ett antal oklarheter i de rapporter som presenterats. Detta betyder dock inte att vi generellt underkänner det underlag som tagits fram i banken.

Beredningen av projektet kommer att fortsätta under de närmaste veckorna. Det är väsentligt att en mycket noggrann granskning görs vad gäller såväl oavvisliga miljö- och säkerhetskrav som projektets ekonomiska och finansiella förutsättningar i stort. Man bör också hålla i minnet att färdigställandet av de båda reaktorerna i Mochovce syftar till att möjliggöra stängning av två s.k. högriskreaktorer i Slovakien.

Först när beredningsarbetet slutförts kommer vi från svensk sida att ta ställning i själva låneärendet. Jag har svårt att se att arbetet kan laggas upp på något annat sätt om en allsidig prövning eftersträvas. När väl ett beslut om det svenska agerandet i bankens styrelse är klart, kommer det omedelbart att offentliggöras.

Anf. 25 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret. Det var ett klagande svar som visar hur man arbetar med den här frågan inför det styrelsemöte som skall äga rum senare i mars.

Med anledning av det finansministern säger sist i svaret, att man inte är riktigt klar med beredningen, kan man notera att Norge och flera andra länder redan när jag skrev frågan hade bestämt sig för att inte stötta detta projekt. Sedan frågan lämnades in har, vad jag förstår, också Danmark gjort samma ställningstagande. Därför är min undran om man inte för ett samresonemang med t.ex. andra nordiska länder i den här typen av frågor och varför vi inte ligger så väl framme i beslutsprocessen att vi redan i dag kan säga att vi har ett tillräckligt underlag.

Det är på två viktiga punkter man ifrågasätter det här projektet. Det är ekonomin, där man konstaterar att mycket av underlaget pekar på att kostnaderna underskattas, om man skall jämföra exempelvis med hur man såg på en möjlig satsning på Greifswald i det tidigare Östtyskland. Det avskrevs av Tyskland vid enandet.

Den andra frågan gäller säkerheten. I det planerade verket saknas en andra inneslutning. Det är det allvarliga.

Ministern säger också i svaret att detta syftar till att ersätta andra högriskreaktorer i Slovakien. Det är möjligt att man syftar till det, men man har inte gett några som helst garantier för det från Slovakiens sida. Tvärtom pågår i dag renoveringar i befintliga verk. Det finns en mycket stor osäkerhet i detta underlag.

Jag återkommer slutligen till frågan: Varför kan man inte ge besked nu, när andra nordiska länder har tagit ställning?

Anf. 26 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag hoppas att Dan Ericsson noterar att jag inte tar ställning i sak, utan jag redogör för hur processen bedrivs. Innan slutlig svensk ställning tas är det gemensam beredning i regeringskansliet med UD och Miljödepartementet.

Jag har också tagit del, som jag förstår att Dan Ericsson har gjort, av en del larmrapporter om den här anläggningen. Det har ändå inte styrt mig i dagens svar, utan jag redovisar hur gången är och pekar på vem det i praktiken är som fattar beslut. Det är den svenska representanten i styrelsen efter gemensam beredning i regeringskansliet.

Det är möjligt att Dan Ericsson så småningom finner Sverige i samma position som Danmark och Norge. Det kan jag inte föregripa i dag. I det läge frågan har i dag är det här det svar jag kan leverera.

Anf. 27 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Det är bra att ministern gör det klart att det är i regeringen man lägger fast de riktlinjer som skall gälla när man sedan fattar beslut i de gemensamma institutionerna. Jag känner mig litet tryggare i dag, måste jag säga, över den seriositet som jag tycker präglar det Göran Persson säger i den här frågan. Vi kan väl hoppas att man landar på samma ställningstaganden som Norge och Danmark har gjort, vilket måste innebära att detta inte är ett sätt att stärka utvecklingen i Central- och Östeuropa.

Inför den allmänna beredningen kan jag ändå få skicka med det man skriver i den nordiska arbetarrörelsens miljöprogram för Europa, som presenterades här förra året och som jag har läst på. Det här är något som, vad jag förstår, finansministerns parti står bakom. Man skriver att västvärldens ekonomiska resurser i huvudsak skall användas till att hjälpa Öst- och Centraleuropa att forma en ny energipolitik baserad på miljövänliga och förnyelsebara energikällor. Det, finansministern, kan man väl inte säga att Mochovce är ett uttryck för.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1994/95:327 om momsen på vissa tjänster

Anf. 28 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bo Lundgren har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta i syfte att minska skatten på arbete inom tjänstesektorn genom bl.a. sänkt eller slopad moms på vissa tjänster. Frågan har ställts

mot bakgrund av mitt uttalande att Sverige inom EU inte kommer att driva frågan om en sänkning av mervärdesskatten inom den privata tjänstesektorn.

När det först gäller mervärdesskatten vill jag säga följande: För närvarande bereds inom regeringskansliet de återstående frågorna vad gäller en EU-anpassning av mervärdesskatten. I samband därmed övervägs också ett införande av reducerade skattesatser för vissa tillhandahållanden. För mervärdesbeskattningen av varor och tjänster i övrigt ligger de principer om generell och enhetlig mervärdesskatt som angavs i samband med skattereformen 1991 fortfarande fast. Jag avser således inte att föreslå några särskilda sänkningar av mervärdesskattesatsen eller undantag från skatteplikt på ytterligare områden. När det gäller frågan om att i övrigt minska skatten på arbete vill jag erinra om utredningen om förutsättningarna för en miljörelaterad avskatteuttaget som nu skall påbörja sitt arbete. Den har som uppgift att analysera förutsättningarna för en s.k. skatteväxling med bl.a. sänkt skatt på arbete. En central fråga i sammanhanget är hur en eventuell skatteväxling skall utformas på ett statsfinansiellt ansvarigt sätt. Jag vill påminna Bo Lundgren om det kärva statsfinansiella läge som Sverige befinner sig i. En sanering av statsfinanserna är en förutsättning för en stark och uthållig ekonomisk tillväxt. Något utrymme för ofinansierade skattesänkningar finns således inte.

Anf. 29 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Låt mig först tacka finansministern för det väntade svaret. Jag håller naturligtvis helt med när Göran Persson säger att skattesänkningar fullt ut måste finansieras. Det vore bra om detta ledde till att man strävade efter att finansiera t.o.m. tillfälliga skattesänkningsförslag, något som man har undvikit att göra när det gäller det s.k. RAS:et.

Jag vill också påminna Göran Persson om att skatteväxling är en fråga som skall belysas i utredningen. Om inte direktiven har blivit ändrade, vilket jag inte tror, klargörs i dessa att en miljörelaterad beskattning är en sida, sänkt skatt på arbete en annan. Baserna är så olika att man nog får tänka sig att inte sätta alltför stort hopp till just skatteväxlingsbegreppet.

Göran Persson och regeringen har efter valrörelsen kommit till insikt om att det faktiskt krävs en rejäl budgetsanering. Det är bra, även om den inte har blivit tillräckligt stor. Men det som man inte har insett är att det för att få en trovärdighet i budgetsaneringen också krävs att man vidtar riktiga åtgärder. I budgetsaneringen ligger ju att få till stånd en vettig tillväxt och att bringa ned arbetslösheten, och då skall man inte höja skatten på arbete. Då skall man snarare sträva efter att få fram fler jobb och att minska skatten på arbete. En åtgärd i den riktningen kan vara att dra ner momsen på vissa tjänster för att få fram mer arbete.

Det som jag tycker är beklagligt är att Göran Perssons bristande insikt leder till att han reflexmässigt, utan att tänka, avvisar varje form av fundering på att möjliggöra sänkt moms på vissa tjänster. Det som jag drev inom EU var just att möjliggöra för medlemsländerna att rensa bort sådant som inte behövdes. T.o.m. detta avvisar Göran Persson.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Svar på frågor

Nästa steg att fundera över är om man, som Kjell-Olof Feldt anser, gjorde fel i samband med skattereformen. Han antyder i sin senaste bok att denna skapade problem för den mycket skattekilskänsliga tjänstesektorn.

Anf. 30 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bo Lundgren har mycket på sitt samvete, och somligt håller vi nu på att förlösa honom från genom att ändra på en del något mindre framsynta beslut som den gamla regeringen tog.

En av de bedrifter som Bo Lundgren stod för var att påverka den f.d. kommissionären på skatteområdet madame Scrivener att börja tala om differentierad moms av detta slag. För att uttrycka mig försiktigt vill jag säga att den kommissionären väl inte hade några större framgångar i skattepolitiken. Det var också symtomatiskt att det förslag som Bo Lundgren förde fram den vägen i EU-sammanhanget stannade där.

Jag tror att det är utomordentligt farligt att börja luckra upp moms-systemet på det här sättet. Genast infinner sig då andra krav, t.ex. på en regionalt differentierad moms eller på en moms som differentieras efter miljöhänsyn. Då får man snart ett skattesystem som bryts upp. Hur vällovligt det syfte man åberopar än må vara bryts skattesystemet sönder. Vi håller därför fast vid de grundläggande principerna från 1991 års stora skatteuppgörelse med Folkpartiet.

Anf. 31 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! För Sveriges och i viss mån för sin egen skull borde Göran Persson försöka vara litet mera flexibel i sitt tänkande och inte följa en ren ryggmärgsinstinkt. Göran Persson har rätt i att jag har mycket på mitt samvete, exempelvis sloandet av överbeskattningen av de företag som skall ge de nya jobben, en överbeskattning som Göran Persson nu har infört i än högre grad igen.

Vad gäller sänkt skatt på arbete har Göran Persson just slagit rekord i skattehöjningar på arbete – 36 miljarder kronor. Det är inte illa på så kort tid. Eller snarare: Det är illa, eftersom det leder till problem.

När Göran Persson funderar över ränte- och valutaturbulensen måste han inse att ett av problemen för honom i framtiden är att man för att sanera budgeten också måste se till att minska arbetslösheten och skapa förutsättningar för nya jobb. Men ni gör tvärtom. Här finns ett förslag som skulle kunna ge nya jobb.

Anf. 32 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bo Lundgren började sitt förra inlägg med att säga att socialdemokratin hade nyktrat till efter valet och verkligen har begripit vilken stor budgetsanering som behövs. Vi ärvde ett arbete efter bl.a. Bo Lundgren. Sannolikt bidrog få personer så aktivt som Bo Lundgren till det budgetunderskott som jag nu har sanerat, och det gjorde han med den metod som han nu har fräckheten att från sin talarstol återigen rekommendera, nämligen att ofinansierat sänka skatter därför att det skulle ge så väldigt många nya jobb.

Hur många nya jobb gav t.ex. kapitalskattesänkningen? Vi har aldrig någonsin sänkt marginalskatterna som under Bo Lundgrens tid, och samtidigt fick vi en massarbetslöshet. Jag vill be Bo Lundgren att som gammal skattepolitiker utveckla sin syn på momssystemet. Skall vi börja luckra upp det enhetliga momssystemet genom att göra undantag för vissa typer av beskattningsbaser? Är det Moderaternas partipolitiska linje?

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

Anf. 33 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! På en minut lär man inte kunna utveckla sin syn på momssystemet. Det tar nog faktiskt fler minuter än så. Men självklart skall man, Göran Persson, sträva efter enhetlighet och neutralitet i beskattningen. Det är därför som vi inte skall ha extra hög skatt just på riskkapital, som är grunden för de nya jobben.

Men det är också därför som Kjell-Olof Feldt måste ifrågasätta om det var så klokt att införa moms på tjänstesektorn, som är så känslig för en för hög skatt, eftersom alltför få därvid har råd att efterfråga jobb för husreparationer och många andra tjänster. Detta är ett problem som en finansminister borde ta mer seriöst på än att gå tillbaka till gammal retorik från valrörelsen.

Socialdemokratin har bara partiellt nyktrat till efter valrörelsen. Man har sett bara till en enda sida av saken. Det skulle vara bra om Göran Persson insåg att han och vi andra i riksdagen, om vi skall få fram de nya jobben, måste skapa förutsättningar för sådana bl.a. genom att möjliggöra sänkt skatt på tjänster.

Anf. 34 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag efterlyste Bo Lundgrens besked om hur Moderaterna ser på ett sammanhållet momssystem och fick de första 20 sekunderna av repliken förstörd av att han förklarade att han inte hade tid att svara på frågan. Men vad frågan handlar om är ju att man skall bryta upp momssystemet. Fly nu inte undan i en debatt i billig valretoriksstil från moderat sida, utan bli kvar vid sakfrågan och klara ut på vilka andra områden Moderaterna kan tänka sig att göra undantag i momssystemet eller huruvida ni finner ett värde i att vi har ett sammanhållet, enhetligt momssystem! Det är grundfrågan i den här diskussionen.

Anf. 35 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Låt oss ta en ytterligare debatt om detta förslag i morgon. Om Göran Persson stannar kvar tillräckligt länge för att ta en debatt också med mig – mitt anförande kommer att handla om detta – vore det alldeles utmärkt. Jag hoppas verkligen att finansministern gör det.

Låt mig säga att tjänstemoms liksom andra skatter på arbete sätter in en kil mellan det som arbetstagaren får ut netto efter skatter, t.ex. för det fall att jag skulle anställa Göran Persson eller han mig, och det som måste betalas ut brutto. Om denna skattekil är mycket stor, är det svårt att efterfråga tjänster.

Det är just när det gäller tjänster speciellt besvärligt av det skälet att det i sådana fall finns alternativ. Man kan göra det själv eller låta någon göra det svart, vilket inte är bra – vi skall senare tala om beskattning och rättssäkerhet – eller välja att inte göra det alls. Inte i något av dessa fall blir det några redovisade jobb, och därmed skapas problem för statsfinanserna. Detta är ett seriöst problem.

Tänker Göran Persson inte någon gång på hur man skall möjliggöra de nya jobben i privatsektorn?

Anf. 36 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jo, visst tänker jag ständigt på detta. Därvidlag gjordes också en del av misstagen från den gamla regeringen, som prövade en del av de recept som Lundgren har förespråkat. De förs nu åt sidan.

Jag fick inte svar den här gången heller, fru talman. Jag skall inte upprepa frågan igen – det vore fel. Vi skall i morgon få svar på frågan i debatten. När den moderate talesmannen Tobisson har kört sin runda kommer väl så småningom Lundgren upp. Låt mig bara säga att det återstår att klara ut om man är anhängare av ett sammanhållet momssystem eller inte. Är man det och ändå vill t.ex. ytterligare tillväxtorientera och stödja den här typen av tjänster, får man hitta andra typer av system för detta. Den diskussionen kan vi naturligtvis alltid ta upp, men jag är inte särskilt inriktad på att vinna en tvivelaktig framgång genom att bryta upp de grundläggande principerna för momssystemets sammanhållning och enhetlighet.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1994/95:328 om beskattningen av teleoperatörer inom EU

Anf. 37 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bo Lundgren har, med anledning av vissa uppgifter i medier om att en företrädare för EU-kommissionen framfört förslag om en skatt på teleoperatörer, frågat mig vilka åtgärder regeringen är beredd att vidta för att hindra en sådan skatt.

De uppgifter i massmedier som Bo Lundgren åberopar hänför sig till ett debattinlägg av en EU-kommissionär av innebörden att en skatt på telekommunikationstjänster skulle kunna finansiera en del åtgärder på utbildnings- och kulturområdet. Jag har ingen anledning att i riksdagen kommentera uttalanden av detta slag.

Anf. 38 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Göran Persson säger att han inte har någon anledning att i riksdagen kommentera uttalanden av sådant här slag, med betoningen på riksdagen. Jag tycker nog att landets finansminister har anledning att kommentera dem i just riksdagen som har att hantera frågor om beskattning, såväl på nationell nivå som vad gäller EU, den internationella nivån.

Jag är fullt medveten om att det är ett förslag från en kommissionär, men som ändå är kommissionär. Det här kan leda till att man börjar diskutera den ena eller den andra skatten. Det är ju för socialister väldigt lätt att tillgripa skatter. Jag tycker att det är mycket bättre att stämma i bänken och varna Göran Persson, låta Göran Persson såväl inför allmänheten som i riksdagen klargöra att han, förhoppningsvis, inte tycker att man skall ha den här skatten. Risken finns. Göran Persson tycks ju se skatter som det allena saliggörande i många avseenden.

Jag skulle vilja upprepa frågan: Är det rimligt att införa en sådan här skatt? Bör man inte från svensk sida redan nu klart deklarera att vi inte är intresserade av sådant som skapar problem när det gäller de vinster man kan få av en avreglerad och konkurrensutsatt telemarknad?

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

8 § Svar på fråga 1994/95:329 om skatteprocessen och rättssäkerheten

Anf. 39 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bo Lundgren har, mot bakgrund av att regeringen beslutat lägga ned Rättssäkerhetskommittén, frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att fullfölja det arbete för stärkt rättssäkerhet för enskilda medborgare som inleddes under den föregående mandatperioden.

Begreppet rättssäkerhet har flera dimensioner. I begreppet ligger bl.a. att gällande regler skall vara så klara och entydiga att den enskilde skattebetalaren kan förstå deras innebörd och inrätta sitt handlande därefter. I begreppet ligger också att skatten fördelas mellan de skattskyldiga på det sätt som lagstiftningen avser. I ett rättssamhälle är det oacceptabelt att individer genom skattefusk övervältrar skattebördan på andra och att näringsidkare skaffar sig konkurrensfördelar genom att bryta mot gällande bestämmelser.

Alla – inte minst den seriösa företagsamheten – drar nytta av en effektiv skattekontroll och av att den ekonomiska brottsligheten bekämpas med kraftfulla åtgärder. Detta är en viktig del av rättssäkerheten.

Självklart skall kontrollreglerna också vara utformade så att den kontrollerade får en rättvis och rättssäker handläggning av sitt ärende.

Regeringen kommer som ett led i effektiviseringen av skattekontrollen att i vår lägga fram förslag om en utökad kontrolluppgiftsskyldighet vid försäljning av värdepapper och om ett återinförande av skatteflyktslagen i avvaktan på en ny, förbättrad lagstiftning. De förändringar i reglerna om skatterevision som genomfördes halvårsskiftet 1994 skall omprövas i syfte att återskapa effektiva kontrollinstrument för skattemyndigheterna.

Regeringen kommer att i en skrivelse till riksdagen i vår redovisa en strategi för samhällets samlade åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten.

De frågor som Bo Lundgren nämner att Rättssäkerhetskommittén behandlade, nämligen förbättrade förutsättningar för förhandsbesked och en snabbare prejudikatbildning inom skatteprocessen, har inte begravts. Frågorna kan emellertid inte prioriteras just nu, men regeringen har för avsikt att ta upp dem senare under mandatperioden.

Anf. 40 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Tack för det tämligen utförliga svaret. Vi kan t.o.m. kanske få en replikväxling. Jag tycker att det skulle vara mycket trevligt.

Jag instämmer naturligtvis i de målsättningar vad gäller skattekontroll, motarbetande av skattefusk och skatteflykt som Göran Persson inledningsvis tog upp. Jag har ägnat mig åt att genom att ge extra medel och vidta speciella förändringar bekämpa just detta liksom de problem som vi sett vad gäller ekonomisk brottslighet i stort, inte minst i samband med den finanskris som Göran Persson i den förra socialdemokratiska regeringen var med om att släppa fram.

Låt mig gå till det frågan egentligen gällde. Göran Persson medger att det här är två frågor som det faktiskt finns anledning att behandla. Jag tycker att det är bra. Det är väldigt viktigt. Rättssäkerhetskommittén går nu in i slutfasen av sitt utredningsarbete och hade behövt kanske en månad eller två för att kunna lämna ett förslag. Göran Persson säger ju att frågorna kommer att tas upp senare under mandatperioden. Då hade det funnits ett underlag att helst göra någonting med en gång, eller åtminstone lägga förslagen i någon låda som Göran Persson uppenbarligen har för att lägga ned förslag i av olika karaktär. Det hade varit mycket bättre att låta utredningen fullfölja sitt arbete. Jag förstår inte vad motivet var för att lägga ner den. Det finns fortfarande en chans att reversera beslutet, att låta utredningen fullfölja. Då finns det underlag i just de två frågor som Göran Persson säger att man senare skall behandla.

Anf. 41 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag upplever inte att det i den del som rör prejudikatbildning och snabbare förhandsbesked finns någon skillnad i sak. Där har vi samma ambitioner. Problemet var att Bo Lundgren under sin tid i Finansdepartementet eftersatte, vilket i och för sig inte är förvånande med tanke på Moderaternas policyinriktning i skattefrågor, kampen mot den ekonomiska brottsligheten, försköt tyngdpunkten i det arbetet till att i stället exempelvis handla om att försvåra möjligheter att göra en revision i företaget hos tredje man. Det är den något dystra utvecklingen med starka implikationer och starka konsekvenser för moral och samhällsansvar, något som vi nu försöker vrida rätt igen. Då vill vi snabbt lägga resurserna på den delen av arbetet. Det är inte särskilt förvånande för den som har följt den allmänna debatten, men naturligtvis utmanande för en moderat som aldrig haft särskilt höga ambitioner på det område som gäller skatteflykt och ekonomisk brottslighet.

Fru talman! Det finns en hel del som kan komma från dem som har ansvaret för att vi släppte fram en finanskris med förödande effekter på den reala ekonomin och dessutom den ekonomiska brottslighet som följde i krisens spår. Hade man försökt förebygga det som inträffade, hade naturligtvis situationen varit helt annorlunda, belastningen på utredare och åklagare hade varit betydligt mindre.

Svar på frågor

Det ena utesluter inte det andra. Vi såg till att anvisa ytterligare medel. Det gläder mig att de medlen inte är föremål för raseriet att spara också i sådant som är väsentligt ur statlig och samhällelig synpunkt från Göran Perssons sida. Göran Persson har ju föreslagit att man skall dra ner vid kronofogdarna. Han försökte på tullen, som också ligger inom ramen för den ekonomiska brottsligheten. Det lyckades riksdagen ändra på, som tur var.

Det vi gjorde var att förbättra förutsättningarna, rensa upp i det trask som skapades av finanskrisen. Den debatten kan vi ta vid något annat tillfälle. Frågan är: Varför inte, om vi nu har samma ambitioner, låta utredningen fullfölja sitt arbete?

Fru talman! Svaret är tydligt och klart: Det är olika angelägenhetsgraderingar. Vi började med den del som Bo Lundgren sköt åt sidan, nämligen exempelvis granskningen av vinster vid avyttring av värdepapper som gjordes av moderat statsråd. Ändå vet vi att Riksskatteverket genomförde granskningar som gav resultatet att de har väldigt stora tapp för samhället i form av inkomster. Det har aldrig moderaterna förstått eller känt för. Det var från Lundgrens sida snarast en politik som försvårade för skattemyndigheterna att exempelvis göra revisionskontroller. Det döptes till rättssäkerhet.

Det är det totala skiftet i den här frågan, som rymms i den här enkla frågestunden. Där ser vi helt olika.

Bo Lundgren kan inte fly från debatten genom att bara trassla in sig, precis som i tidigare frågedebatter, i någonting som gäller 80-talet och tidigt 90-tal. Det är ett ganska fejt sätt att föra debatten. Vad det nu handlar om är en klar prioritering, införande av skatteflyktslagstiftningen igen och uppgiftsskyldighet för en som exempelvis gör stora realvinster vid avyttring av värdepapper.

Fru talman! När det gäller att blicka bakåt, till det som en gång har varit, har jag lärt av Göran Persson, för det är det han mestadels ägnar sig åt. Det ligger någonting i det, för då kan man faktiskt ta lärdom av de misstag som begicks under, i det här fallet, 80-talet.

De förändringar som vi föreslog och som genomfördes genom beslut i riksdagen var förankrade hos Riksskatteverket, som hade en expert i utredningen och som inte hade en avvikande mening i just den fråga som Göran Persson tar upp.

Jag förutsätter naturligtvis att Riksskatteverket när det gäller den balans som skall eftersträvas mellan skattskyldiga och myndigheter ser

till att det också från det allmännas synpunkt blir en bra balans. Det är väldigt viktigt att komma ihåg.

För att gå tillbaka till den grundläggande frågeställningen: Om en utredning sitter och arbetar och snart är färdig att lägga fram sitt förslag om någonting som Göran Persson och jag trots allt har samma ambition kring, varför inte låta utredningen arbeta färdigt? Det tar ju inte resurser från det andra jobbet, eftersom det rör sig om en separat utredning. Varför inte låta utredningen fortsätta sitt arbete?

Anf. 45 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag har svarat på frågan i två tidigare inlägg, men jag kan göra det en sista gång, Bo Lundgren. Repetition är all kunskaps moder, som det så vackert heter.

Arbetet är inte på något sätt bortkastat. Vi tar det till vara och fullföljer det under mandatperioden. Men det finns annat som vi just nu bedömer som viktigare, nämligen hela detta problem med ekonomisk brottslighet och skatteflykt – inte minst på värdepappersområdet där skattebortfallet är stort, någonting som moderaterna uppenbarligen fullständigt struntade i. Det är detta som vi nu tar tag i, och det är en markering av prioriteringsordningen. Det är alldeles uppenbart att Bo Lundgren och jag har olika syn på vad som är viktigt.

När det gäller vad som ligger bäst i takt med folkmajoritetens krav på det här området är det nog den nuvarande regeringens politik och inte den gamla regeringens.

Anf. 46 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Riksdagens revisorer konstaterade ju att det var väldigt stora problem när det gäller samordning och kamp mot ekonomisk brottslighet under den tid som Göran Persson deltog i regeringsarbetet, dock inte som finansminister.

Det kan diskuteras hur mycket av det som hände på 80-talet och i andra sammanhang som man skall lägga in i kampen mot ekobrott. Men jag har mycket rent samvete i det avseendet, Göran Persson. Jag har under tre år bland mycket annat ägnat mig åt att försöka hantera fallskärmsavtal, som visserligen inte har med brottslighet att göra men som träffades under den tid som ni hade ansvaret för den statliga banken. Där har jag för egen del helt rent samvete.

Vad jag inte kan förstå är varför Göran Persson inte kan klara två saker samtidigt, dvs. både intensifiera kampen mot ekonomisk brottslighet – så länge förslagen är rimliga kommer vi att stödja dem i riksdagen – och försöka att förbättra situationen för de enskilda skattebetalarna, om den ambitionen ändå finns.

Anf. 47 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Bara helt kort: Jag ser fram emot kommande riksdagsbehandling, Bo Lundgren. Facit rörande tidigare ställningstaganden här i kammaren gör att jag kan fälla påståendet att moderaterna med mycket stor sannolikhet inte kommer att stödja några förslag som underlättar för skattemyndigheternas granskning i det här fallet. Jag tror

inte heller att ni kommer att vara pådrivande i kampen mot ekonomisk brottslighet. Jag hoppas att jag har fel, men jag är ganska säker på att jag har rätt.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

9 § Svar på fråga 1994/95:291 om avvisning till det forna Jugoslavien

Anf. 48 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Gullan Lindblad har mot bakgrund av ett i massmedierna uppmärksammat försök till verkställighet av ett avvisningsbeslut ställt följande fråga: Vilka åtgärder ämnar utrikesministern vidta för att få en enhetlig bedömning och rådgivning vad gäller avvisandet av personer till det forna Jugoslavien?

Eftersom frågan i första hand berör polisväsendet svarar jag som justitieminister på frågan.

Beslut om verkställighet av avvisningsbeslut fattas av polismyndigheterna. Det normala är att polismyndigheten utifrån utlänningslagens bestämmelser beslutar om hur och till vilket land en avvisning skall ske – i allmänhet till hemlandet.

Om en polismyndighet finner att en verkställighet inte kan genomföras eller att ytterligare besked behövs skall polismyndigheten underätta Statens invandrarverk om detta.

Invandrarverket får i ett sådant fall besluta i fråga om verkställigheten eller vidta de åtgärder i övrigt som behövs.

Utrikesdepartementet har goda kunskaper om förhållanden i andra länder. Dessa kunskaper kan ha betydelse för såväl beslut om avvisning som möjligheten att verkställa besluten. Utrikesdepartementet informerar därför löpande bl.a. Statens invandrarverk, Rikspolisstyrelsen och kriminalvårdens myndighet Transporttjänsten.

Dessa möten och kontakter förändrar på intet vis ansvarsförhållandet i handläggningen av enskilda utlänningsärenden.

Det är polismyndigheten som självständigt fattar beslut att verkställa ett avvisningsbeslut. Naturligtvis är polismyndigheterna i dessa ärenden mycket beroende av information från såväl Invandrarverket och Utrikesdepartementet som Transporttjänsten. Detta tillsammans med det delade ansvar för utlänningsärendena som föreligger mellan polisen och Invandrarverket kan medföra komplikationer i det enskilda ärendet.

Den parlamentariska kommitté som regeringen tillsatt för att se över invandrings- och flyktingpolitiken skall bl.a. överväga de förändringar i organisation och ansvarsfördelning som kan behövas mellan olika myndigheter.

Regeringen har dessutom utsett en särskild utredare att utreda frågor om verkställighet av beslut om avvisning och utvisning. Den särskilda utredaren skall undersöka hur beslut om avvisning och utvisning skall kunna verkställas under värdiga former och samtidigt så effektivt som möjligt. Den särskilda utredaren skall också överväga vilken

myndighet som bör ha huvudansvaret för verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut.

Först när dessa utredningar har lagt fram sina betänkanden – den särskilda utredaren under våren och den parlamentariska kommittén till sommaren – kan det bli aktuellt för regeringen att överväga vilka åtgärder som behövs för att om möjligt renodla hanteringen och härigenom få en bättre och tydligare ansvarsfördelning i dessa ärenden.

Anf. 49 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret.

När jag ställde den här frågan utgick jag från ett konkret fall i min hemstad som faktiskt har upprört mig när det gäller rättssäkerhetsaspekten. Det handlar om en asylsökande som hade fått ett avvisningsbeslut och som transporterades till Bulgarien, varefter han på egen hand via taxi skulle försöka att ta sig in i Kosova. Det lyckades ju inte, utan han fick återtransporteras till Karlstad.

Enligt Karlstadspolisen, som ju hade att verkställa utvisningen, hade UD gett klartecken för att transporten skulle kunna ske trots tidigare rekommendation om att man inte skulle avvisa någon till Kosova.

Jag ställde frågan till utrikesministern, eftersom UD tydligen hade gett olika besked vid olika tillfällen. Någon från UD lär till Transporttjänsten ha yttrat att vi bör hålla serberna vakna genom att någon gång göra ett utvisningsförsök.

Nu är Karlstadspolisen anmäld. Ord står mot ord, och jag skall naturligtvis inte lägga mig i frågan om vem som är skyldig eller inte i det här ärendet. Men vad jag ville förvissa mig om var att det skall råda så klara regler i avvisnings- och utvisningsärenden att människor inte skall behöva utsättas för det som har skett i det här ärendet.

Nu hänvisar justitieministern till de regler som gäller och som jag också känner till och till kommande utredningar. Risken är ju att det blir upprepningar, eftersom beskeden inte är klara.

Jag kan knappast fråga justitieministern om Invandrarverkets och Utlänningsnämndens bedömningar. Men jag vill i alla fall ha besked om huruvida vi kan vara överens om att detta är ett djupt otillfredsställande förhållande och om att vi bör göra allt som står i vår makt för att människor skall kunna känna rättssäkerhet i avvisningsärenden.

Anf. 50 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Det är naturligtvis alltid otillfredsställande när ett beslut om avvisning eller utlämning inte kan verkställas. Men det är ju ingen nyhet att det ofta – ibland kanske alltför ofta – är på det viset.

När det gäller forna Jugoslavien har det ju periodvis varit stora problem med verkställigheten. Men det har inte hela tiden varit en bestämd situation som man har kunnat utgå ifrån. Problemet i det här sammanhanget som i många andra sammanhang är att situationen kan växla mycket snabbt, t.o.m. från dag till dag. Det gör naturligtvis att polisen, som – och det vill jag återigen understryka – är den som fattar ett självständigt beslut om verkställigheten, ibland har svårt att göra en entydig bedömning av möjligheterna att genomföra verkställigheten.

Det är därför som det händer att polisen på mycket goda grunder beslutar att försöka att genomföra en verkställighet men ändå misslyckas med att göra det.

Som jag sade i mitt svar är polisen i sitt beslut beroende av den information som den kan få från olika håll, bl.a. från UD.

Jag vill dock protestera litet grand mot Gullan Lindblads formuleringar som tyder på att det är UD, Invandrarverket eller Transporttjänsten som fattar beslut om det är möjligt att genomföra ett verkställande eller inte, därför att så är det inte. Det är alltså polisen som fattar ett sådant beslut. Polisen gör det på grundval av information från annat håll. Det är naturligtvis viktigt att polisen får så bra information som möjligt i alla lägen. Det är bl.a. den frågan vi skall titta på, för att se om situationen kan förbättras.

Jag tror inte att vi kan kritisera de informationsgivande myndigheterna för att de ger olika besked vid olika tillfällen. Verkligheten ser nog dess värre ut så, att det blir olika besked vid olika tillfällen. Det ställer naturligtvis väldigt stora krav på polisen. I de flesta fall lyckas polisen fatta bra beslut och verkställa dem, men ibland misslyckas man.

Anf. 51 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Jag lägger inte skuldbördan på någon, men jag tror att justitieministern och jag kan vara överens om att det är djupt otillfredsställande när medmänniskor hanteras på det här sättet. Det bör vara vår gemensamma ambition att reglerna blir så klara som möjligt, så att människor inte behöver utsättas för någonting dylikt.

I det här fallet hade polisen tyckt sig få klartecken. Man säger också, att om man hade fått ett nej från UD hade det här naturligtvis inte skett. Nu kommer det att göras en bedömning av detta.

Jag är ängslig för att vi begraver saken i en utredning, som tar lång tid. Jag kanske kan hoppas på hjälp från ministern, som i regeringen kan verka för att man, om möjligt med förtur, lägger fram förslag som är ägnade att öka rättstryggheten i dessa avvisningsärenden.

Anf. 52 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Gullan Lindblads sätt att formulera sig ger ett intryck av att det skulle råda oklarhet om reglerna. Jag vill bara understryka att det inte råder oklarhet om reglerna vad gäller vem som skall fatta beslut och vem som har ansvaret för besluten. Formuleringen "tyckt sig få klartecken" får inte uppfattas så att polisen därigenom lyfter över ansvaret på någon annan, utan det är polisens ansvar att göra dessa bedömningar. Det som är svårt är att bedöma verkligheten.

Jag tycker inte att vi skall klandra polisen för de fall där det visar sig att man inte kunde verkställa ett avvisningsbeslut. Vi får acceptera att de bedömningarna ibland är omöjliga att göra i förväg på ett fullt tillfredsställande sätt.

Anf. 53 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Jag anklagar inte polisen, utan jag hänvisar till vad som har framkommit såväl i pressen som vid de kontakter jag har haft med

polismyndigheten. De är nu utpekade som skyldiga i dramat. Vem som är skyldig och inte är i och för sig kanske ointressant. Vad som har upprört mig och som jag tycker är väldigt viktigt i de här ärendena är att det handlar om medmänniskor, som vi måste behandla som människor. Vi får inte säga att en människa skall sätta sig i en taxi och på egen hand försöka komma in i ett annat land.

Visst fattar polisen egna beslut, men man lär dock ha fått uppgifter som varit mycket tvetydiga. Då är det någonting som brister i kommunikationen. Jag hoppas alltså att vi får så klara regler att detta icke skall behöva upprepas. Jag tror att vi kan vara överens om det.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på fråga 1994/95:311 om besparingar inom polisväsendet

Anf. 54 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Sylvia Lindgren har, mot bakgrund av Rikspolisstyrelsens förslag till fördelning av medel mellan länen, frågat mig om jag ämnar vidta några åtgärder för att Stockholmsregionen inte skall drabbas av större sparkrav än övriga landet när det gäller polisväsendet.

Bakgrunden till besparingarna för polisväsendet som regeringen har föreslagit i 1995 års budgetproposition är det mycket allvarliga läget i samhällsekonomin.

När det gäller fördelningen av polisväsendets medel mellan länen är detta en uppgift för Rikspolisstyrelsen.

Rikspolisstyrelsen har som ett led i beredningen av fördelningen av medlen till länen sänt ut ett förslag på remiss till länen. Förslaget innebär att bl.a. Stockholms län får en minskning av medlen i jämförelse med innevarande budgetår.

Förslaget har väckt debatt, och företrädare för Stockholms län, Stockholms stad och Polismyndigheten i Stockholms län har i pressen uttryckt en rädsla för att det skall uppstå en polisbrist i Stockholm på grund av personalflykt till andra län. Även jag är bekymrad över detta. Jag återkommer till det.

Regeringen kommer att under mars månad besluta om planeringsdirektiv för polisväsendet. Utifrån regeringens direktiv kommer Rikspolisstyrelsen att fördela medlen till länen. Rikspolisstyrelsen har till sin hjälp en fördelningsmodell som har arbetats fram inom polisväsendet och som i allt väsentligt vunnit allmän acceptans i polisorganisationen.

Rikspolisstyrelsen har vid fördelningen av medel ett stort ansvar för att tillgängliga medel används så att all polisverksamhet fungerar. I detta ansvar ligger bl.a. att beakta storstädernas speciella situation.

Samtidigt är det viktigt att notera att Polismyndigheten i Stockholm har ett stort anslagssparande. Vidare bör noteras att antalet poliser i Stockholm har ökat i betydande grad under de senaste åren och kommer att fortsätta att öka under budgetperioden.

Jag vill i det här sammanhanget påpeka att antalet poliser i landet inte kommer att minska på grund av det tillfälliga antagningsstoppet till Polishögskolan. Fram t.o.m. budgetåret 1998 kommer antalet färdigutbildade poliser att öka. Hur kraftig ökningen blir är beroende av i vilken utsträckning länen kommer att använda sig av personalavveckling för att åstadkomma besparingar. En försiktig bedömning ger vid handen att vi år 1998 har ca 17 200 färdigutbildade poliser. Det kan jämföras med det mål på 16 700 färdigutbildade poliser som enligt den föregående regeringen skulle vara utgångspunkten för polisorganisationens planering av personalförsörjningen och därmed antagningen till Polishögskolan.

Polismyndigheten i Stockholms län har en större personalomsättning än andra län. Trots detta har antalet poliser vid Polismyndigheten i Stockholms län ökat i betydande grad under de senaste åren, för att nu uppgå till ca 4 700 färdigutbildade poliser. Därtill beräknas Polismyndigheten i Stockholms län få ett tillskott på nästan 500 färdigutbildade poliser under nästkommande budgetår.

För att problemet med personalomsättningen skall kunna lösas måste omorganisationen i Stockholms län genomföras snabbt och poliserna få vetskap om vilken funktion som de skall ha i den nya organisationen. Men givetvis måste även långsiktiga åtgärder vidtas, så att problemet inte tilltar. Av den anledningen avser regeringen att i planeringsdirektiven ge Rikspolisstyrelsen i uppdrag att vara Polismyndigheten i Stockholms län behjälplig med andra åtgärder, som bidrar till ett stabilare personalläge.

Anf. 55 SYLVIA LINDGREN (s)

Fru talman! Jag tackar justitieministern så mycket för svaret på min fråga.

Självklart måste Stockholms län, likväl som andra regioner i landet, ta ansvar och sin del av sparandet. Det är inte riktigt det som frågan handlar om, utan den handlar om förutsättningarna när Rikspolisstyrelsen nu planerar att fördela om pengar från i första hand Stockholms län och Göteborgs och Bohus län till andra län. Anslagsnivån för Stockholms län kommer av den anledningen att sänkas med totalt omkring 270 miljoner kronor. För nästa budgetår föreslås en omfördelning med 110 miljoner kronor, motsvarande 4 %. Det motsvarar ungefär 360 polismän.

När Stockholm i enlighet med regeringens önskemål planerar för längre tid, får man en känsla av att detta bestraffas i nästa instans. Centralmyndigheten anser att vi inte har gjort slut på tillräckligt mycket pengar, och då används dessa för att förstärka organisationen i andra län. Men man måste också titta på anledningen till att den här överflyttningen har gjorts.

Efter ett årtionde av stora problem inom polisen har Stockholm just fått en ny organisation, byggd på närpoliser. Den nya organisationen går i stort sett ut på att ett stort antal närpoliser först och främst skall arbeta problemorienterat. Poliser förs ut i små närpolisområden och

skall jobba nära medborgarna. Samverkan skall ske med skolan, socialtjänsten, frivilliga organisationer och andra goda krafter.

Vi har en stor personalomsättning bland poliserna i Stockholm – det är riktigt. Men vi har också en brist på erfarna poliser. Vår oro är nu att den här omfördelningen leder till att inte minst de erfarna poliserna överförs till andra län. Det är med anledning av det som frågan är ställd.

Anf. 56 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! I de förutsättningar som ligger till grund för Rikspolisstyrelsens fördelning av de totala medlen till Polisen ligger, som jag nämnde, en fördelningsmodell. Den fördelningsmodellen är, såvitt jag har uppfattat det, uppskattad och accepterad av de allra flesta inom polisväsendet.

Fördelningsmodellen innebär att man tar hänsyn till storstädernas särskilda behov, och den har folkmängden som sin utgångspunkt. Det betyder att det blir en mycket stark tyngdpunkt på storstäderna. Man tar vidare hänsyn till särskilda storstadsfaktorer. Det handlar om att ta hänsyn till behovet av tunnelbevakning, ambassad- och flygplatsbevakning etc.

Allt detta leder till fördel för storstäderna. Jag tror att det är en bra modell för fördelning, och det är den modell om Rikspolisstyrelsen kommer att använda sig av. Det handlar alltså inte om någon annan omfördelning än den som har lagts till grund för de senaste budgetårens fördelning av Polisens pengar.

Konsekvenserna av detta är, enligt de beräkningar som vi har gjort hittills, att Polisen i Stockholm under budgetåren 1995/96 kommer att få ett nettotillskott av poliser – då har vi räknat bort en uppskattad andel av 430 ålderspensionerade poliser.

Mot denna bakgrund har jag litet svårt att förstå den oro som bl.a. Sylvia Lindgren ger uttryck för här i dag.

Anf. 57 SYLVIA LINDGREN (s)

Fru talman! Jag är glad över att justitieministern här säger att man skall ta hänsyn till storstädernas behov, för det är ju ingen tvekan om att brottsutvecklingen – antalet ouppklarade brott, våldstendenser osv. – är mycket stark, inte minst i Stockholmsregionen. Det har naturligtvis också en del i att personalomsättningen är väldigt stor.

Dilemmat är ändå att när man ändrar omfördelningen, så hotas närpolisreformen. Det är inte enbart jag som är orolig över denna utveckling, utan det är man också från bl.a. länsstyrelsens och Stockholms polisstyrelses sida, vilka jag också vet har skrivit till justitieministern med anledning av denna fråga. Man säger också att det är realistiskt att tro att 1 000 poliser kommer att försvinna från Stockholmsregionen. Med en sådan utveckling skulle storstaden åter hamna i strykclass, vilket vore allvarligt av flera skäl.

Anf. 58 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Prot. 1994/95:68

7 mars

Fru talman! Jag vet inte riktigt vad Sylvia Lindgren menar med ändrad omfördelning. Om det är en kritik mot den fördelningsmodell som skall ligga till grund för Rikspolisstyrelsens fördelning av medlen, så handlar det om en diskussion i sak.

Svar på frågor

När vi är överens om att det är en bra fördelningsmodell, där man tar särskild hänsyn till storstädernas behov, tror jag att den fördelning som Rikspolisstyrelsen kommer att göra kommer att uppfylla alla rimliga krav på en lämplig fördelning av medlen över landet.

När det gäller hotet mot närpolisverksamheten tror jag att det är angeläget att Stockholms polismyndigheter inser betydelsen av att snabbt och effektivt genomföra närpolisverksamheten. Det hot som finns i dag mot en viss flykt av polismän från Stockholm tror jag i mycket stor utsträckning sammanhänger med att många känner en osäkerhet inför sin framtida ställning i den nya organisationen.

Mot den bakgrunden tror jag att det ligger ett mycket stort ansvar på polismyndigheterna att genomföra denna omorganisation snabbt, effektivt och tydligt och att ge klara besked till alla polismän om vad deras uppgifter kommer att vara. Det är bakgrunden till det regeringsuppdrag som vi kommer att ge till Rikspolisstyrelsen.

Anf. 59 SYLVIA LINDGREN (s)

Fru talman! Det tackar jag för, och jag tackar också för att det så klart sägs att hänsyn skall tas till storstädernas behov.

Men med det förslag som Rikspolisstyrelsen har lagt fram, att man genom omfördelningar gör större besparingar på Stockholms län, Göteborgs och Bohus län, sprider sig självfallet en oro, för då handlar det inte längre om långsiktighet.

Jag håller med om att Stockholm, liksom andra regioner, skall spara. Men att man skall spara mer genom omfördelningar på Rikspolisstyrelsen sätter jag mig emot. Men i den frågan tycker jag att jag har fått ett klart och uttömmande svar av justitieministern.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1994/95:342 om danska krav på ersättning vid kärnkraftsolycka

Anf. 60 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Yvonne Ruwaida har frågat mig varför inget samråd har skett med den danska regeringen gällande ersättning vid en svensk kärnkraftsolycka.

Bakgrunden till frågan är det danska Folketingets beslut att hos den danska regeringen begära att den tar upp förhandlingar med Sverige för att få till stånd ett dansk-svenskt avtal om full ersättning till skadelidande i Danmark vid en olycka på ett svenskt kärnkraftverk.

Det är riktigt att min danske kollega Björn Westh har tagit upp Folкетинgets uppmaning särskilt mot bakgrund av Barsebäcksverket. Det har han gjort i ett brev som kom till mig den 20 januari 1995.

Redan innan den danske justitieministerns brev kom till mig har diskussioner och kontakter förekommit mellan danska och svenska regeringsföreträdare om bl.a. den oro som Barsebäcksverket ger upphov till i Danmark.

Jag kan också upplysa Yvonne Ruwaida om att jag redan har tagit upp frågan med min danske kollega. Därvid har vi kommit överens om hur vi skall gå vidare. Det förhåller sig alltså ingalunda så att vi inte besvarar framställningar eller nonchalerar önskemål från dansk sida om kontakter i frågor som rör ersättningsansvar för olyckor i svenska kärnkraftverk.

Att frågan inte har behandlats i regeringens proposition från januari 1995 om en höjning av anläggningshavarnas ersättningsansvar (prop. 1994/95:134) beror på att den propositionen handlar om en annan sak, nämligen en höjning av kärnkraftsanläggningarnas ansvar för atomskador inom ramen för det internationella konventionssystemet på atomansvarets område. Propositionen har sin bakgrund i att det finns en ökad kapacitet på atomförsäkringar på försäkringsmarknaden. Propositionen innebär att anläggningshavarnas ansvar ökas. Det har inte funnits anledning att avvakta med den propositionen för att där också ta upp det danska önskemålet om ett särskilt svenskt ansvar gentemot Danmark.

Anf. 61 YVONNE RUWAIDA (mp)

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret, justitieministern.

Jag har ett par följdfrågor: Kommer Danmark att genomföra förhandlingar med Sverige? Kommer Sverige att acceptera att man får till stånd ett dansk-svenskt avtal om full ersättning till skadelidande i Danmark i samband med en olycka vid ett svenskt kärnkraftverk?

Jag vill också kommentera det justitieministern sade om att denna fråga inte har någonting att göra med prop. 1994/95:134. Anser justitieministern att, om det händer en kärnkraftsolycka i Barsebäck som drabbar Danmark, det då är svenska staten och inte kärnkraftverket självt som skall betala ersättningen?

Anf. 62 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Svaret på den första frågan är, som jag sade, att vi i de båda ministerierna emellan har avtalat hur vi skall gå vidare med frågan och hur vi skall förhandla vidare om det krav som Danmark har ställt. Vad resultatet av förhandlingarna kommer att bli är jag givetvis inte i dag beredd att ha någon uppfattning om.

När det gäller propositionen om konventionsregler för skadeståndsansvar för atomskador handlar det om ett antal konventioner som reglerar skadeståndsansvaret på detta område. Det rör i första hand Pariskonventionen och dess tilläggskonvention.

Det handlar om ett ansvar i flera steg: Första steg är anläggningshavares ansvar. Därefter är det anläggningsstatens ansvar och sedan konventionsstaternas gemensamma ansvar upp till en viss nivå. Sedan har Sverige ett särskilt fjärde steg utöver konventionsregleringen som innebär att svenska staten har ett särskilt ansvar upp till ett visst belopp. Ett femte steg är svenska statens ansvar i sammanhanget. Propositionen handlar alltså om beloppen, som justeras uppåt i det sammanhanget.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Svar på frågor

Anf. 63 YVONNE RUWAIDA (mp)

Fru talman! Jag anser att det faktum att Danmark hörde av sig till Sverige i den här frågan tyder på att de själva inte är nöjda med konventionssystemet. Därför tycker jag att danskarna också skall vara delaktiga i att utforma systemet. Det vore verkligen att visa respekt för Danmark och för den oro som man där känner inför en eventuell kärnkraftsolycka.

Jag har ytterligare en fråga: Hur tänker justitieministern gå vidare med den här frågan? Justitieministern säger att hon kommer att göra det, men jag skulle också vilja ha svar på frågan hur.

Anf. 64 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Det är helt riktigt att Danmark också är en konventionsstat. Landet omfattas ju av samma konventioner.

Jag tror att jag delar Yvonne Ruwaidas uppfattning att det uppenbarligen är så, att man från dansk sida inte är nöjd med konventionsavtalet utan därutöver vill ha ett separat avtal med Sverige. Det är så man får förstå det danska beslutet och initiativet.

Det finns all anledning att respektera framställningen från Danmarks sida. Det är också anledningen till att vi har talats vid om denna fråga och till att vi skall förhandla om den. Men som jag sade är jag inte beredd att på detta stadium på något vis gissa hur en utgång av de förhandlingarna kan se ut.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på frågorna 1994/95:307, 312 och 314 om odlingen av bruna bönor

Anf. 65 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Ingvar Eriksson och Sivert Carlsson har båda frågat mig om när jag avser att lämna besked om de ekonomiska förutsättningarna för årets odling av bruna bönor. Agneta Ringman har frågat mig om de öländska bönderna kan räkna med ett fortsatt stöd för bruna bönor.

Jag besvarar frågorna i ett sammanhang.

Riksdagen uttalade i december 1994 som sin mening att det är ett svenskt intresse att odlingen av bruna bönor även i fortsättningen ges

ett stöd. Regeringen har därför fortsatt sina ansträngningar att nå en överenskommelse om stöd för odling av bruna bönor.

Bruna bönor omfattas i dag inte av någon av EG:s marknadsregleringar inom jordbruksområdet. Ett stöd till bruna bönor måste därför utformas inom ramen för andra stödordningar inom EG. Frågan om ett fortsatt stöd diskuteras därför i de pågående överläggningarna med EG om bl.a. utformningen av ett miljöprogram.

Anf. 66 INGVAR ERIKSSON (m)

Fru talman! Jag vill tacka jordbruksministern för svaret på frågan. Det är bra att ansträngningarna fortsätter i enlighet med de intentioner som jordbruksutskottet har haft i detta ärende.

Jag är medveten om att det inom EU:s marknadsregleringar på jordbruksområdet inte direkt finns någon lösning, utan att man får söka andra lösningar för att komma fram. Statsrådet nämner miljöprogrammet. Jag tror också att det är en riktig väg att gå. Man kan mycket väl hävda att bönorna är en miljövänlig gröda – inte minst därför att de tar upp kväve från luften.

Odlingen har haft och har en väldigt stor betydelse just på Öland. Det är två år sedan odlingen så att säga räddades genom att man också beviljades ett arealstöd. Andemeningen i det beslut som fattades den gången var just att man hade förhoppningar om att klara odlingen fram till ett eventuellt EU-medlemskap, för att då ytterligare ta upp frågan till behandling.

Nu har man byggt upp en näring på Öland kring denna verksamhet vad gäller både odling, lagring och försäljning. Man är skicklig på det. Det hela fungerar bra. Det skulle vara ett väldigt avbräck om man inte lyckades klara det på något sätt. Det är därför det är så angeläget att man får besked.

Problemet är emellertid att tiden nu hastar. Det är hög tid att teckna kontrakt inför årets odling.

Vilka bedömningar gör jordbruksministern när det gäller chansen till framgång och när det gäller möjligheten att få ett relativt snabbt besked?

Anf. 67 SIVERT CARLSSON (c)

Fru talman! Också jag vill tacka jordbruksministern för svaret på min fråga, även om jag är något besviken på innehållet. Det skall jag gärna erkänna.

Jordbruksministern vet att jordbruket är Ölands viktigaste näring. 40 % av jobben genereras ur jordbruket. Mjolk, sockerbetor och specialgrödor är de huvudsakliga produktionsgrenarna. De kommer från dessa trakter.

Sedan sockerbruket i Mörbylånga lades ned för några år sedan har odlingen av bruna bönor fått en allt större betydelse för ön och för landet, vill jag poängtera. Odlingen har under de senaste åren intensifierats med hjälp av statliga arealbidrag. Det känner vi också till. Odlarna har investerat ganska rejäla belopp i specialmaskiner, strängläggare, jordnötströskor, osv.

Viss odling har också skett av beredskapsskäl. Om det ekonomiska underlaget för bönodling nu skulle försvinna skulle det få mycket svåra konsekvenser för de 300 brukningsenheter på Öland som är beroende av specialväxtodlingen för sin överlevnad, men också för landet, som i så fall skulle bli helt importberoende när det gäller bruna bönor.

Nu skall, som föregående talare sade, odlarna skriva kontrakt före den 1 april, varför det brådskar med besked om de ekonomiska förutsättningarna för bönodlingen, vilket en enig riksdag begärt.

Vilka bedömningar görs? Hur ser ansträngningarna ut? Kan vi sikta en lösning? När kommer besked? Vad kommer det att innehålla?

Anf. 68 AGNETA RINGMAN (s)

Fru talman! Även jag får tacka jordbruksministern för svaret. Orsaken till att jag som enda öländska riksdagsledamot frågar om bruna bönor är naturligtvis att den svenska odlingen praktiskt taget är helt koncentrerad till Öland. Det är de kalkhaltiga jordarna och det milda höstklimatet som gör Öland väldigt lämpligt för bönodling.

Bönodlingen ger en hel del arbetstillfällen – inte bara inom själva odlingen utan också inom förädlings- och transportindustrin på Öland. Som sagts här tidigare var bönan en av de grödor som ersatte sockerbetan när Mörbylånga sockerbruk försvann från ön.

För närvarande är ca 200 odlare intresserade av att få besked i frågan om de kan få fortsatt arealbidrag.

Kan man titta litet mer på bönodlingen som en miljövänlig odling, vilket den bevisligen är? Om jordbruksministern ser några möjligheter att ta upp den frågan i ett miljöprogram i senare överläggningar med EG välkomnar jag naturligtvis det.

Jag vill också ansluta till de föregående frågeställarnas fråga om när de öländska bönodlarna kan räkna med besked om huruvida det går att få fram något resultat i överläggningarna.

Anf. 69 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Samtliga frågeställare undrar hur fort det kan gå att få fram ett besked. Om det bara ankommer på regeringen skulle vi kunna lämna besked väldigt snabbt. Men som ni alla tre vet är det inte vi själva som bestämmer detta. Därför är jag något förvånad när Sivert Carlsson säger att han är besviken på svaret. Vad hade Sivert Carlsson väntat sig för svar? Det är EU som bestämmer, och inte vare sig den svenska regeringen eller den svenska riksdagen i detta sammanhang. Så är det på väldigt många områden när det gäller jordbrukspolitiken. Oavsett vilka beslut riksdagen eller regeringen fattar skall de överprövas i Bryssel. Det är just det som nu skall ske med frågan om odling av bruna bönor.

Det var inte enbart ett enigt jordbruksutskott som ville ha ett stöd till odling av bruna bönor. Jag utlovade själv i oktober eller november inför de odlare jag träffade att jag skulle göra mitt yttersta för att de skulle kunna bibehålla sin odling. Redan då tog jag upp frågan i Bryssel som en förhandsanmälan.

Just i dag avslutar vi utformningen av miljöprogrammet. Jag ser in-
om parentes sagt gärna att Sivert Carlsson säger till sina partibröder
och -systrar att de snabbt tar fram material i dag och i kväll. I morgon
skall vi åka ned med programmet för att börja diskussionen med EU-
kommissionen. Då ingår just frågan om odling av bruna bönor.

Jag kan inte här och nu utlova att kraven kommer att gå igenom.
Det är en förhandling, och vi från Sverige skall göra vårt yttersta för att
odling av bruna bönor skall kunna ingå i något av miljöprogrammen.

Om det inte går att få in den i något av miljöprogrammen återstår en
annan stödform, och det är 5 B-stöd.

Anf. 70 INGVAR ERIKSSON (m)

Fru talman! Jag förstår att jordbruksministern i detta fall inte direkt
kan lova någonting, men det är alldeles uppenbart att det är en fråga där
man måste ha vissa känningar om vart vinden blåser. Just med hänsyn
till att den är så viktig för regionen är det angeläget att man lägger på
ett extra kol. Det hoppas jag verkligen att jordbruksministern försöker
göra – inte minst med hänsyn till de påfrestningar som ön har utsatts för
tidigare genom att sockerbetsproduktionen försvann.

Jordbruksministern säger att man möjligen kan pröva en annan väg.
Det gläder mig att hon är beredd att kämpa vidare. Öland har hamnat
inom ramen för 5 B-stöd. Det skulle vara intressant att höra hur jord-
bruksministern tänker göra. Blir det ett arealstöd, eller blir det någon
annan lösning på problemen?

Anf. 71 SIVERT CARLSSON (c)

Fru talman! Just med vetskap om jordbruksministerns visade intres-
se för bönodlingen närde jag förhoppningar när det gäller de program
som skall skrivas den 1 april. Jag förstår att det tar litet tid att komma
fram till något. Jag tycker att det är positivt att jordbruksministern
också anger vissa alternativ.

Som Agneta Ringman sade ger det unika förhållandet, det speciella
klimatet, kalken, m.m. Öland de förutsättningar som saknas i resten av
landet. Ur landets synpunkt vore det därför ett grovt misshushållande
med resurserna om vi inte stödjer odlingen och utnyttjar de förutsätt-
ningar som finns. Detta är man tydligen också överens om i riksdagen.

Jag vill också gärna ställa ett par frågor. Jag kan tänka mig att are-
albidraget skulle kunna ligga på ungefär samma nivå som det nuvaran-
de ärtbidraget, 2900 per hektar. Det vore intressant att höra om jord-
bruksministern delar min uppfattning att det är en rimlig gräns.

Min sista fråga lyder: Kan våra böndlare därhemma räkna med nå-
gon form av om inte en garanti så ändå en positiv lösning av frågan
framöver? Jag tolkar nästan ministerns svar så.

Anf. 72 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Först vill jag svara på Ingvar Erikssons fråga om 5 B-
stöd. Det är någonting annat än 5 A-stöd och någonting annat än areal-
stöd. 5 B-stöd skall utnyttjas rent principiellt för andra former av gles-
bygdsutvecklingen. Det betyder att jag tycker att det verkar vara svårt

att ersätta en arealersättning som skulle kunna utgå i form av ett miljöprogram med en 5 B-arealersättning. Då får nog stödet utformas på ett något annorlunda sätt.

Jag vet inte om jag har så många fler extra kol att lägga på i den här frågan. Jag har nämligen sysslat med den ganska mycket ända sedan jag blev jordbruksminister. Det får nog Ingvar Eriksson låta sig nöja med.

Nu är min taletid slut för denna gång. Jag får återkomma.

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

Anf. 73 INGVAR ERIKSSON (m)

Fru talman! Tack för den här kommentaren. Jag förstår att alla extra kol behövs i det där jobbet. Jag önskar lycka till.

Jag förstår mycket väl att 5 B-stödet är av en annan form. Huvudinriktningen måste vara att välja stödet över miljöprogrammet. Jag undrar över utrymmet inom miljöprogrammet. Är inriktningen att det skall vara ungefär samma stödnivå som nu? Jag tror att det är ganska väsentligt.

Vi får verkligen hoppas att det här skall lyckas. Det skulle annars ställa till mycket problem på arbetsmarknaden och kanske t.o.m. på Öland. Man missar mycket genom att gjorda investeringar inte kan utnyttjas. Det är skälet till att jag talar om att man måste lägga på alla de kol man kan.

Anf. 74 SIVERT CARLSSON (c)

Fru talman! Jag hoppas att jordbruksministern får chansen att nämna något om stödnivån. Skall stödet ligga på ungefär nuvarande nivå? Som föregående talare sade betyder det här så mycket för Öland, det övriga landet och för arbetstillfällen. Alternativen är träda eller något annat. Det vore en förlust inte bara för Öland utan också för landet. Dessutom vore det en förlust för fläsk och bruna bönor.

Anf. 75 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Jag kan inte nämna något om nivån i dag. Först måste vi nämligen ha accept för principen och även för de eventuella villkor som blir förknippade med ett miljöstöd. Därefter kan vi gå in på storleken av ett stöd. Jag är dock mycket väl medveten om den nuvarande nivån. Det kanske räcker med att säga så.

Det finns alternativ till träda – dess bättre. I min förra replik hann jag inte säga att vi också måste komma ihåg att i den uppgörelse som har träffats mellan socialdemokraterna och centerpartisterna i utskottet ingår ett ökat stöd till södra LFA-området med 100 miljoner. Med det EU-stöd som kan utgå blir det 133 eller 134 miljoner. Det finns då möjligheter att utnyttja detta – dock inte för bruna bönor. Det är jag medveten om.

Anf. 76 INGVAR ERIKSSON (m)

Fru talman! Till sist vill jag bara säga att beträffande uppgörelsen har vi från vår sida inget problem att ställa upp i den här delen. Vi har

faktiskt mera pengar i bagaget. När det gäller den biten skall vi väl kunna klara av det.

Jag vill tacka för den här lilla debatten. Jag vill också önska jordbruksministern lycka till så att vi kan nå en lösning som är positiv för dem som sysslar med den här verksamheten på Öland.

Anf. 77 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Det var glädjande att höra att ni inte har någon svårighet att ställa upp. Jag hoppas då på stöd när vi skall finansiera de ökade kostnader som denna uppgörelse har medfört för statskassan. Jag utgår ifrån att vi också då kan få se en uppställning.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1994/95:320 om livsmedelsproduktionen i Norrland

Anf. 78 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Maggi Mikaelsson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att underlätta övergången till det nya stödsystemet i norra Sverige.

Som Maggi Mikaelsson påpekar i sin fråga så innebär uppgörelsen mellan s och c om jordbrukspolitiken en omfördelning av stödet till norra Sverige, inom oförändrat totalt stödbelopp. Stödet till norra Sverige kommer således inte att minska i jämförelse med regeringens tidigare förslag.

Vad gäller de problem som kan uppstå vid övergången till ett nytt stödsystem är regeringen väl medveten om dessa svårigheter. Vi har även tagit upp denna fråga i diskussionerna med EG-kommissionen. Vi har bl.a. diskuterat ett övergångsstöd till de lantbrukare som har för små arealer för att kunna få fullt s.k. LFA-stöd.

Överenskommelsen om jordbrukspolitiken innebär att ett helt nytt stödsystem för norra Sverige måste utformas. Regeringens målsättning – att bevara jordbruket i norra Sverige – står fast. Jag är övertygad om att detta nya system kommer att stå väl i överensstämmelse med denna målsättning.

Anf. 79 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Jag vill börja med att säga att jag i princip är ganska nöjd med den uppgörelse som Socialdemokraterna och Centern har gjort. Den ligger ganska väl i linje med den motion som Vänsterpartiet har skrivit – förutom på ett område. Min oro på det området har gett mig anledning att ställa en fråga.

Det gäller Norrlandsstödet. Jag måste säga att jag inte är lika nöjd med jordbruksministerns svar i den delen. Jag tycker att det är ganska svepande. Oron ökar väl snarare av att jordbruksministern säger att det behövs ett helt nytt Norrlandsstöd. Det är då mycket viktigt att snabbt

kunna ge några besked om ett sådant stöd. Det räcker inte med att nivåerna är desamma. Det är innehållet som är viktigt.

Man måste fråga vad det nya nationella stödet skall inrymma. Är det samma stöd som i dag? Kommer det att innefatta pristillägg på mjölk, djurbidrag för ungnöt, grisar, höns, osv.? Kommer det att vara ett stöd till potatisodlingen? Hur blir det med intransportstödet?

Anf. 80 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Tidigare hade vi en nationell del på 600 miljoner. I uppgörelsen med Centerpartiet tog vi 280 av dessa 600 och omvandlade dem till 560 miljömiljoner och förde tillbaka 280 miljoner till norra Sverige. Det betyder att den nationella delen minskar.

Den nationella delen hade vi tänkt försöka få igenom som ett pristillägg, så som det nuvarande pristillägget är utformat. Det är oklart om vi kan få igenom det. Vid de första kontakterna under medlemskapsförhandlingarna sade man blankt nej till den typen av prisstöd till norra Sverige. Nu har jag i kontakter med finländarna fått veta att de har kunnat få igenom någon form av sådant direkt prisstöd. Det är i så fall något som vi också skulle vilja kopiera på den delen som är nationellt stöd. Det pristillägget skulle i så fall gälla kött och mjölk precis som det gamla.

Sammantaget och eftersom uppgörelsen är såpass ny medför detta att det ännu inte är riktigt klart hur mycket vi i Bryssel skall begära i form av pristillägg. Det är i för sig den enklare biten. Den svårare biten gäller hur vi skall kompensera den omfördelning som skall göras.

Riksdagen fattade ett beslut i december om ett generellt vall- och betesstöd. De nya eller gamla – vad man nu föredrar att kalla dem – 280 miljonerna skall användas. Det blir en omfördelning som vi måste vara observanta på och försöka komma till rätta med mellan mjölk, nöt och får.

Anf. 81 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Det är nog ganska många som har upptäckt och insett att detta med vilka jordbruksstöd man kan få och inte få är krångligt. Det här gör det inte enklare.

Om man nu har möjlighet att på finskt sätt göra dessa 280 miljoner, som fördubblas med EU-pengar, till ett prisstöd fattas det ju pengar till det generella vallstödet. Min följdfråga måste därför bli: Varifrån kommer det? Det finns en annan fråga som jag vet att man funderar mycket över, nämligen om de 280 miljonerna också skall täcka stödområde 4. Det gör ju inte det nationella stödet. I så fall skulle det betyda att det blir en mindre del till stödområde 1 och 3.

Anf. 82 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Det är alldeles riktigt att detta är komplicerat och krångligt. Jag uttryckte mig förmodligen felaktigt. Det var inte de 280 miljonerna som skulle bli prisstöd utan de resterande, dvs. 600 minus 280. Det blir 320. Vi skulle gå fram med ett förslag till prisstöd enligt den modell som finns i dag.

De 280 miljonerna skulle då användas till vall- och betesstöd. Jag har tolkat riksdagens beslut så, att det inte täcker område 4 utan område 1–3. Vi tog nämligen av de nationella pengarna, och de nationella pengarna var bara möjliga att ge till område 1–3.

Område 4 hanterar vi i en särskild ordning. Jag kan försäkra att man där inte kommer att bli lottlös.

Anf. 83 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Det är bra. Det är viktigt även med stödområde 4. Men om det som blir kvar av de nationella pengarna skall gå till ett prisstöd innebär det ju ingen egentlig förändring jämfört med det tidigare förslaget från regeringen. Då måste nivåerna bli lägre eller vissa områden tas bort. Det är viktigt för jordbrukarna där uppe att få veta det.

Det här kommer att medföra konsekvenser som riskerar att slå undan fötterna för den livsmedelsförädlingsindustri som finns i Norrland. Det bekymrar mig mycket. Den skapar nämligen i dag många jobb, och det finns en möjlighet att det också skapas många nya jobb i en utökad förädlingsindustri. Som jordbruksministern väl vet är Norrlands län ett underskottsområde när det gäller i princip all produktion. Möjligen ligger man nära en självförsörjning när det gäller mjölk.

Anf. 84 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Man får inte använda stöden till norra Sverige för att stimulera produktionen. Det var också ett skäl till att vi i förhandlingarna blev nekade att ha ett särskilt prisstöd. I Bryssel ansåg man nämligen att sådana stöd som går ut direkt per kilo mjölk och kött stimulerar produktionen. Vi kunde då, precis som nu, visa att så inte hade varit fallet. Trots att vi har haft ett sådant prisstöd har produktionen sjunkit.

Eftersom finnarna nu har fått igenom detta förslag tror vi att också vi skall lyckas med det. Problemet – om man nu skall se det som ett problem – med den förändring som har skett under de senaste veckorna när det gäller stöd till norra Sverige är att det, på grund av det beslut som riksdagen har fattat om ett generellt vall- och betesstöd, blir en förskjutning, en omfördelning, av stödet från mjölk- till köttföretag. Det handlar alltså om nöt- och fårkött.

Nu tittar vi på hur vi skall kunna korrigera detta, hur vi skall kunna fördela tillbaka stödet från köttföretag till mjölkföretag.

Anf. 85 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Att detta kommer att skapa omfördelningsproblem är nog alla medvetna om. Det var också därför jag ställde den här frågan.

Avslutningsvis vore det intressant att få någon tidsangivelse om hur fort departementet kan ge besked till jordbrukarna i norra Sverige. Många går ju och väntar på besked om hur det skall bli. Det vore också bra att få reda på någonting om nivåerna på de arealstöd som är diskuterade; de har ju en viss betydelse. Men det kanske inte går i dag.

Anf. 86 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Det är svårt för mig att i dag säga när det här blir klart. Med klart menar jag när det blir klart från Sveriges sida. På det här området, precis som när det gäller den fråga som diskuterades tidigare, är det inte vi själva som bestämmer. Det gör man i Bryssel. Men jag hoppas att vi från Sveriges sida skall vara klara inom en vecka. Jag kan inte heller just nu säga någonting om nivåerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

14 § Svar på fråga 1994/95:321 om mjölkproduktionen i Norrland

Anf. 87 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Maggi Mikaelsson har frågat mig på vilket sätt regeringen avser att garantera att mjölkproduktionen i Norrland prioriteras i enlighet med riksdagens beslut.

Regeringen har i förordningen om mjölkkvoter m.m. beslutat om en regionindelning där norra Sverige, stödområdena 1, 2 a och 2 b, utgör region 1, stödområdena 3 och 4 utgör region 2 och övriga landet region 3. Enligt förordningen får försäljning av mjölkkvoter inte ske över regiongränserna. Denna regel är införd för att man skall förhindra en förskjutning av mjölkkvoter söderut, och därmed avser den att skydda mjölkbönderna i norra Sverige. Vidare finns i förordningen en bestämmelse om att mjölkkvoter i första hand skall tilldelas företag i region 1. I enlighet med riksdagens uttalande har regeringen också genom en ändring i förordningen om mjölkkvoter m.m. föreskrivit att särskild hänsyn skall tas till företag i region 1 vid en eventuell andra tilldelning av mjölkkvoter.

Anf. 88 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Jag får tacka också för detta svar. Jag blir inte heller i detta avseende helt lugn när det gäller mjölkproduktionen i Norrland.

Det är bra med regionindelningen som skall garantera att mjölkkvoter inte försvinner från Norrland. Därför är det också viktigt att ingångskvoten blir riktig.

Siffrorna i de ansökningar som har kommit in och erfarenheten under de senaste åren visar att mjölkproducenterna i Norrland har missgynnats jämfört med de i övriga Sverige på grund av att de inte har utökat sin produktion i samma utsträckning som man har gjort i resten av Sverige. Detta gör att de riskerar att få en mindre ingångskvot. Det har sagts att de skall gynnas vid nästa fördelning. Nu finns det många som har ansökt om extra tilldelning. Vid det här laget har nog snart 10 000 mjölkbönder begärt en sådan. Det finns en risk att det inte blir någonting kvar när det är färdigfördelat.

Jordbruksministern säger att Norrland skall gynnas vid en eventuell andra tilldelning. Det ger mig en misstanke om att det kanske inte blir någon andra tilldelning. Det betyder att man hamnar på den undre gränsen i fråga om lönsamheten när det gäller mejerihanteringen, ostpro-

duktionen och annat som man är bra på i Norrland. Detta är väldigt oroande. Det är viktigt att få besked om en rejäl ingångskvot, så att inte mejerihanteringen äventyras. Den är ändå basen i jordbruket i Norrland.

Anf. 89 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Beträffande ingångskvoten vill jag säga att Sverige i medlemskapsförhandlingarna försökte dela upp den tilldelade nationella kvoten i regionala kvoter innan vi skulle börja fördela dem på gårdsnivå. Detta fick vi inte göra för EU. Man sade nej till det. Man skulle fördela ner på gårdsnivå från den nationella kvoten.

Jag vill inte säga att vi har kringgått EU:s beslut, men vi har sagt att vi skall ha dessa gränser så att inte produktionen förskjuts söderut när man väl har fördelat på gårdsnivå.

Jag är medveten om att den tilldelning som nu görs kan medföra att den nationella reserv som vi hade trott skulle bli av en viss storlek blir väldigt liten eller ingen alls. Därmed faller riksdagens beslut. Det får inte ske. Då måste man göra en ny fördelning.

När vi får mer klart för oss om det verkligen blir på det här sättet kommer vi att aktualisera frågan igen. Det kan ske ganska snart. Då gör vi helt enkelt om den första fördelningen. Vi gör den på ett annat sätt, så att det faktiskt blir en nationell kvot att fördela till norra Sverige. Det är det ena.

Det andra är att det i dag finns ett antal, troligen ganska många, företag som inte kommer att uppfylla miljökraven. I förordningen har vi sagt att kvoten kommer att dras in för de företag som inte uppfyller miljökraven den 1 september. Den kommer att tillfalla den nationella kvoten som då skall fördelas.

Anf. 90 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Vi har haft många diskussioner om dessa mjölkkvoter. Detta är inte enkelt. Det blir lätt ett kattrakande om vem som har fått vad. De flesta blir ju missnöjda eftersom man har en sådan detaljeringsgrad. Men det är ändå viktigt med ett bra ingångsvärde vid den här fördelningen.

Det oroande är att detta skapar en massa krångel och byråkrati. Att riva upp ett beslut innebär självfallet också ett problem.

Har ni gjort någon beräkning på var i Sverige det blir kvot över från dem som inte blir godkända på grund av miljökrav? Det är svårt att veta om det fördelas rakt över hela Sverige eller om det finns någon regional fördelning.

Mjölproduktionen i Norrland har en annan struktur än den i resten av Sverige. Det finns en större andel småskalig produktion, om man med det menar 20–30 kor.

Anf. 91 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Visst är det mycket krångel och byråkrati, Maggi Mikaelsson. Det är ju ett sådant system som vi nu har valt att gå in i. Det blir ännu krångligare om vi skall riva upp det en gång till. Det håller

jag med om. Men alternativet är att vi inte kan uppfylla riksdagens beslut, eftersom det inte blir någon kvot över.

Vi får ingen högre kvot. 3,3 miljoner ton är taket. Då har vi att välja på att avstå från att uppfylla riksdagens beslut eller att göra det än mer krångligt. Jag drar mig inte i det skedet för att göra det krångligt en gång till. Det är krångligt nu, och när vi har gjort det färdigt blir det litet mindre krångligt, även om det återstår väldigt mycket av byråkrati.

Jag kan inte svara på var i Sverige "miljöbovarna" finns. Men det spelar ingen roll. Oavsett var kvoten blir ledig går den till den nationella kvoten och skall prioriteras i enlighet med riksdagens beslut.

Anf. 92 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Det finns möjlighet att när man fördelar kvoten till de knappt 10 000 som har överklagat sin kvot se till att mjölkproduktionen i Norrland får sitt först. Det är i linje med det beslut som är fattat i riksdagen och också såvitt jag förstår enligt den uppgörelse som har träffats. Man bör väldigt snart få ett förstahandsbesked.

När man sedan skall titta på dem som inte uppfyller miljökraven blir det nog trots allt inte fråga om så stor andel kvot. Vi verkar där vara överens om, vilket jag är glad över, att vi måste radda förutsättningarna för en mejerinäring i norra Sverige. Annars har vi inget jordbruk kvar där om några år.

Anf. 93 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Jag kan bara instämma i det senast sagda.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på fråga 1994/95:292 om uppehållstillstånd för anhöriga

Anf. 94 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Gullan Lindblad har frågat mig när propositionen rörande uppehållstillstånd för anhöriga kommer.

Jag håller med om att det är hög tid att denna fråga får en lösning. Propositionen kommer att överlämnas till riksdagen under mars månad.

I propositionen föreslås bl.a. att särskild hänsyn bör tas till fall där vistelsetiden i Sverige efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning kommit att bli lång på grund av förhållanden utanför sökandens egen kontroll, t.ex. om verkställighet av praktiska skäl inte varit möjlig under avsevärd tid.

Anf. 95 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet Blomberg för svaret. Det var inte så länge sedan vi hade en liten diskussion flera frågeställare, invandrarministern och jag om denna fråga.

I dag har jag debatterat ytterligare en fråga i samma ärende. Det är nämligen ett konkret fall som delvis har upprört mig. Det handlar om

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

en rättssäkerhetsfråga, som jag har diskuterat med justitieministern, men gäller samtidigt ett anknytningsfall.

Under min ordförandetid i socialförsäkringsutskottet, och fru talmannens vice ordförandetid, tog vi ett initiativ i den här frågan. Vi menade att man borde se över även bestämmelser om asylsökandes anknytning i just de fall där det hade blivit långa väntetider.

Jag har här fått ett klart besked. Jag har sett i propositionsförteckningen att en proposition var att vänta, men den har fördröjts ytterligare. Vi tycker att det nu är hög tid, och det tycker uppenbarligen också invandrarministern. Jag är nöjd med det beskedet.

Jag har tolkat det så, att det nu kommer att gälla både anhöriga med uppehållstillstånd och sådana som har anknytning under asyltid. Kan jag få något förhandsbesked om huruvida man tänker sig något kortare tid än enligt den tvåårsregel som har rått tidigare?

Det är faktiskt ganska stelbent på vissa områden. Dels gäller att man egentligen skall åka hem till hemlandet eller åtminstone utomlands för att söka om uppehållstillstånd, dels gäller att det skall vara en exakt tid. Jag tycker att det finns skäl att vi gör lagen litet mer tillämpbar och litet mer mänsklig än vad den har uppfattats som tidigare.

Anf. 96 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Vi avser inte att förändra tvåårsregeln. Det gäller där emot i båda de situationer som Gullan Lindblad beskriver. Det gäller i det fall man har kommit hit som asylsökande, fått ett avvisningsbeslut och under den perioden träffat någon som man har fattat tycke för och vill stanna kvar i landet. Enligt den nuvarande lagstiftningen måste man åka hem i alla fall.

Det gäller även i det fall man kanske träffat någon i ett annat land, eller att någon möjligen kommer hit av andra skäl än för att söka asyl och sedan måste åka hem för att söka uppehållstillstånd.

I båda dessa fall ligger grundprincipen kvar i lagstiftningen. Men vi gör det möjligt att i specifika fall där det finns synnerliga skäl kunna frånga kravet på att man skall söka uppehållstillstånd ifrån det land man kommer från och alltså åka härifrån. Problemen i båda fallen kommer att bli lösta i ett antal fall men inte i alla.

Anf. 97 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Vi diskuterade även denna fråga tidigare. Jag har stor förståelse för att man måste ha en grundprincip. Men det är samtidigt viktigt att vi har en lag som är någorlunda mänsklig i sin tillämpning så att man inte behöver vara så stelbent som tidigare.

Jag har nu fått besked om att det kommer en proposition denna månad. Vi skall naturligtvis alla som är intresserade av denna fråga studera den noga och eventuellt komma med synpunkter när den tiden kommer.

Jag tackar så mycket för svaret. Jag ser fram emot att vi får en lösning i den vid det här laget ganska segslitna frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 98 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Per Bill har frågat arbetsmarknadsminister Anders Sundström om vilka undantag han är beredd att medge så att vissa företag undantas från flexibilitetshämmande regler på arbetsmarknaden. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Regeringens uppfattning är att de svenska företagen, men också den offentliga sektorn, måste verka i ett klimat där deras behov av flexibilitet och anpassningsförmåga tillgodoses. Till detta kommer löntagarnas behov av trygghet, inflytande och utveckling. Det är regeringens uppfattning att det måste råda en balans mellan dessa behov. Att se över och tillgodose dessa behov anser regeringen att arbetsmarknadens parter är bäst skickade till. För att underlätta ett sådant arbete avser regeringen att tillsätta en kommission. Den skall få till uppgift att söka lösningar på de problem som arbetsmarknadens parter anser finns på arbetsrättens område. Syftet är att kommissionen under medverkan av parterna skall finna former för hur parterna själva i så stor utsträckning som möjligt genom kollektivavtal kan utforma de arbetsrättsliga reglerna. I det arbetet kommer företagens krav på flexibilitet och anpassningsförmåga, och löntagarnas behov av trygghet, inflytande och utveckling, naturligt in.

Anf. 99 PER BILL (m)

Fru talman! Till att börja med vill jag tacka för svaret. Det negativa med svaret är att man glömmar bort de 13 % arbetslösa som finns. Om det bara är parterna som skall bestämma om detta blir de arbetslösa bortglömda. Dessutom är det tråkigt att det skall behöva ta sådan tid. Frågan har utretts, och det finns många förslag. Jag tycker att det är dags för handling.

Jag vill samtidigt se svaret som något positivt. Om parterna är överens om att de s.k. arbetsföretagen som man nu håller på att utreda är dåliga, innebär det svar jag nu har fått av ministern att man kommer att slänga det förslaget i papperskorgen.

Anf. 100 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! När det för det första gäller de arbetslösa är de inte på något sätt bortglömda. Detta är frågor som regeringen ständigt upptas med. Vi försöker på olika sätt åstadkomma lösningar så att vi skall kunna sysselsätta fler, få fler människor i utbildning eller på annat sätt stärka deras förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

För det andra är flertalet arbetslösa med i fackföreningar. Vi förutsätter att de fackliga organisationerna också tar till vara de arbetslösas intressen när man ser över arbetsrätten.

För det tredje säger Per Bill att det tar lång tid. Vi tycker också att kommissionen måste komma i gång med det här arbetet. Vi gör också allt vad vi kan för att få i gång kommissionen. Vi skall kunna börja

Svar på frågor

arbeta mellan tre parter, nämligen å ena sidan regeringen och samhället och å andra sidan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer.

Anf. 101 PER BILL (m)

Fru talman! Jag är övertygad om att vi har samma mål, nämligen att få ner arbetslösheten ordentligt. Problemet är bara att i mitt län, som också är fru talmannens län, stiger nu arbetslösheten. Det gör att man blir extra orolig och verkligen vill att detta skall komma i gång.

Det var prat om att ingen under 25 år skulle behöva vara arbetslös i mer än 100 dagar. Nu har de 100 dagarna gått, och vi ser att ungdomsintroduktionen inte alls lever upp till förhoppningarna och att man tog bort den gamla ungdomspraktiken alldeles för fort. Det är därför jag är litet orolig och tycker att det går för sakta. Vi måste verkligen göra allt för att hitta breda lösningar här i riksdagen för att komma till rätta med problemet.

Anf. 102 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Jag har svarat på den fråga Per Bill ställde som handlade om arbetsrätten. Jag har inte mer att tillföra i den frågan. Om han vill komma fram med ytterligare frågor går det bra att fortsätta den debatten. Men ställ då nya frågor så att jag har förutsättningar att också gå in och förbereda dem!

Anf. 103 PER BILL (m)

Fru talman! Jag gjorde en tolkning här att parterna är negativa till arbetsföretagen. Jag tycker att det svar som jag har fått här är uppbyggt kring resonemanget om parterna. Är mitt antagande korrekt att om parterna är negativa till detta kommer förslaget att slängas i papperskorgen?

Anf. 104 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Jag har inte besvarat den frågan. Jag avser inte heller att gå in i den. Det är inte mitt bord.

När det gäller arbetsrätten har jag svarat på frågeställningen. Där har parterna ett mycket stort ansvar – och vi vill också ge parterna det – i syfte att hitta fram till kollektivavtalslösningar som kan vara ändamålsenliga för både löntagare och arbetsgivare. Jag vill inte gå in på detta med arbetsföretagen nu.

Anf. 105 PER BILL (m)

Fru talman! Då vill jag tacka ministern för svaret. Jag får väl ta upp den andra halvan av frågan med arbetsmarknadsministern. Tack så mycket!

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 106 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Berndt Ekholm har frågat mig om regeringen är beredd att ompröva beslut om avvisning av bosnien-kroater om det visar sig att bosnien-kroater skulle råka illa ut. Ragnhild Pohanka har frågat mig om varje asylärende rörande bosnien-kroater kommer att prövas enskilt.

Då dessa frågor hänger ihop väljer jag att besvara dem i ett sammanhang.

Regeringen fattade den 16 februari vägledande beslut i tre ärenden rörande asylsökande med dubbelt, bosniskt och kroatiskt, medborgarskap. Dessa beslut överensstämmer med de vägledande beslut den förra regeringen fattade i maj 1994.

När man skall avgöra en ansökan om asyl är det första man gör att bedöma om den sökande har skyddsbehov här i Sverige eller om hans eller hennes skyddsbehov kan tillgodoses på annat sätt. I fallet med bosnien-kroaterna är det alldeles uppenbart att det finns en koppling till Kroatien som är starkare än kopplingen till Sverige, nämligen dessa sökandes kroatiska medborgarskap. Visserligen har dessa personer också ett bosniskt medborgarskap, men deras skäl i förhållande till inbördeskrigets Bosnien-Hercegovina är naturligtvis sådant att en avvisning dit under nuvarande förhållanden inte kan komma i fråga. För närvarande är dock förhållandena i Kroatien inte sådana att de berättigar till asyl i Sverige, varför avvisningar till Kroatien är möjliga.

Regeringen har inte fått några bekräftade uppgifter om att bosnien-kroater som avvisats från Sverige till Kroatien med tvång skulle ha sänts vidare till Bosnien-Hercegovina. Jag är naturligtvis medveten om att uppgifter om tvångsvisa avvisningar till Bosnien-Hercegovina har cirkulerat. Därför anser jag det viktigt att peka på att regeringen mycket noga utrett denna fråga innan den fattat beslut. Jag väljer här att redogöra för delar av den information som starkt pekar på att några tvångsvisa vidaresändningar av bosnien-kroater inte sker.

Vid en konferens i Genève den 7 juli 1994 uttalade chefen för den kroatiska flyktingmyndigheten, Adalbert Rebic, att återvändande till Bosnien-Hercegovina skall ske på ett frivilligt, välorganiserat och säkert sätt.

I augusti 1994 sändes en delegation med representanter från regeringskansliet och Statens invandrarverk till Kroatien för att ta reda på fakta bakom ryktena om tvångsvisa vidaresändningar till Bosnien-Hercegovina. Under besöket framkom inget som bekräftade förekomsten av något tvång.

I brev den 19 oktober 1994 till Sveriges ambassadör i Kroatien har Kroatens utrikesminister försäkrat att alla kroatiska medborgare kommer att tas emot i Kroatien oavsett var de tidigare har haft sin hemvist.

Jag företog själv en resa till Kroatien och Bosnien-Hercegovina i december 1994. Under denna resa träffade jag ledande kroatiska företrädare som återigen garanterade att inga kroatiska medborgare tvångsvis sänds till Bosnien-Hercegovina.

Svar på frågor

Regeringen är medveten om att de bosnien-kroater som avvisas till Kroatien riskerar att hamna i en besvärlig situation men har också gjort bedömningen att detta inte utgör så starka humanitära skäl att sökandena skall beviljas uppehållstillstånd på denna grund.

Flera av de asylsökande har åberopat att de skulle riskera att sändas till krigsskådeplats. Regeringen har inte gjort bedömningen att sökandena i dessa ärenden är att betrakta som krigsvägrare i utlänningslagens mening. Till grund för denna bedömning ligger naturligtvis främst att Kroatien inte för närvarande befinner sig i krig.

Till Berndt Ekholm vill jag därför säga att regeringen inte kommer att ompröva de fattade besluten.

På Ragnhild Pohankas fråga kan jag svara ett entydigt ja. Varje ärende kommer att prövas individuellt.

Anf. 107 TALMANNEN

Då Ragnhild Pohanka inte finns tillstädes för att ta emot sitt svar går ordet omedelbart till Berndt Ekholm.

Anf. 108 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Jag tackar talmannen för ordet och statsrådet för svaret på frågan.

Jag har också fått möjlighet att ta del av en hel del handlingar när det gäller avvisningsbeslutet gällande bosnien-kroaterna. Jag har dragit den slutsatsen att detta är ett mycket riskabelt beslut. De som tidigare har kommit till Kroatien har i praktiken tvingats att återvända till Bosnien-Hercegovina. Det har helt enkelt varit deras enda chans att överleva. De har inte fått en rimlig chans att klara sig i Kroatien.

Regeringen hänvisar till garantierna från den kroatiska regeringen. Det finns å andra sidan en hel del citat från bl.a. flyktingministern där det görs klart att de måste räkna med att återvända till Bosnien-Hercegovina. Man kan fråga sig vad det är för regering de har där nere som ger så olika besked. Kan man lita på en sådan regering?

Fältpersonalen där nere, bl.a. frivilligorganisationer som jag har varit i kontakt med, ger besked som entydigt talar för att de avvisade går en mycket osäker framtid till mötes.

Jag kan inte låta bli att undra om man inte borde bygga beslutet på en säkrare grund än vad det underlag som regeringen har haft ger.

Jag tycker också att det har kommit ny information. Senast i går, eller om det var i dag, fick jag information om att det nu har ingåtts en militärpakt mellan bosnien-kroater, bosnien-muslimer och Kroatien för att möta bosnien-serber och, om jag har fattat det rätt, krajina-serber. Det kan leda till en nyrekrytering till krigstjänst.

Det skulle innebära att en hel del av de män som kommer att avvisas som följd av det här praxisbeslutet kan råka illa ut. De kan helt enkelt bli inkallade till krigstjänst. Detta samtidigt som vi i Haagtribunalen verkar för att undvika att vi får fler krigsförbrytelser i Kroatien än vad vi haft.

Jag måste fråga statsrådet om inte detta att vi nu får veta att en ny militärpakt tydligen har ingåtts innebär att det faktiskt har kommit fram ny information.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Svar på frågor

Anf. 109 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! För det första kan jag säga att om förhållandena förändras i Kroatien, t.ex. genom att FN tvingas dra tillbaks sina skyddsstyrkor, innebär det att en helt ny situation uppstår. Det sannolika är då att det utbryter krig där Kroatien också är en av parterna.

Det är en ny situation som kan föranleda våra myndigheter, både Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden, att ompröva avvisning-
ar till Kroatien. Då får de fundera över om det ändå kan anses att man får skydd där eller inte. Det är en ny situation. Den kan naturligtvis inträffa, och då måste vi ta hänsyn till den. Det är mycket viktigt.

Det andra som vi har förutsatt med vårt beslut är att man faktiskt inte tvångsvis återsänds till Bosnien-Hercegovina. Det finns inga be-
lägg för att man tvångsvis har återsänts.

Den dagen vi får belägg/bevis för att man trots sina garantier på alla möjliga sätt till oss ändå skulle tvångsvis återsända personer till Bosni-
en är vi inne i en ny situation där vi inte längre kan uppfylla att de har skydd i Kroatien. Det blir då alltså en ny situation, som vi får bedöma efter de då rådande omständigheterna. Vi har förutsatt detta i vårt be-
slut.

Bara det förhållandet att man har ingått en militärpakt innebär inte att det finns förändringar som är av den karaktären att man skulle ändra någon inriktning i de här avseendena. Däremot kan det komma att leda till detta. Men också det ingår i så fall i ett kommande beslutsunderlag.

Jag kan försäkra Berndt Ekholm att Invandrarverket, Utlännings-
nämnden och regeringen mycket noga följer utvecklingen. Vi kommer också att reagera i den mån vi ser att människor inte längre har skydd.

Anf. 110 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Det sistnämnda tycker jag är mycket bra, dvs. statsrå-
dets besked om att regeringen noga kommer att följa den här utveck-
lingen.

Men när det gäller det tvångsvisa återsändandet är det enligt den in-
formation som jag har kunnat tillägna mig tydligen på det sättet att man får bussbiljetter för att ta sig tillbaka till Bosnien-Hercegovina. Männi-
skornas möjligheter att klara sig i Kroatien är dock mycket små. De kommer inte till de flyktingförläggningar som finns. Deras enda möj-
lighet att klara sig är om de har släktingar. Har de inte det kan de knap-
past överleva. De har då alltså inget alternativ utan måste ta sig tillbaka till Bosnien.

Enligt uppgifter som jag fått befinner sig en av de familjer som har avvisats – jag hoppas att den uppgiften stämmer – redan i Bosnien. Det behöver alltså inte vara en fråga om tvång i ordets juridiska mening, men i praktiken blir det ett tvång.

Den krigssituation som spelas upp i och med militärpakten och att FN skall dra sig ur pekar på att riskerna uppenbart är väldigt stora med det här beslutet.

Anf. 111 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Det är riktigt att det finns personer i Bosnien som har varit i Sverige och här fått sin sak prövad och som inte befunnits ha skyddsbehov, men som sedermera avvisats till Kroatien och därefter farit vidare till Bosnien. Jag träffade ett antal sådana personer när jag var där nere. Jag pratade med dem och diskuterade situationen. Men ingen av dem som jag träffade – i ett fall på en förläggning och i ett annat på ett rum – hade tvångsvis blivit återsänd. De här personerna hade återvänt själva, därför att de tyckte att det var bättre att göra så. Det gällde naturligtvis områden där det inte var krig – det vill jag understryka. Dessa personer återopade inte heller inför oss att de tvångsvis hade återsänts eller att de på något sätt hade ett skyddsbehov som de behövde få tillgodosett i Sverige. Till oss sade de: Titta hur vi bor! Titta hur vi lever!

Jag kan försäkra att det inte var en avundsvärd situation materiellt, psykiskt eller på annat sätt som människorna hade hamnat i. Men de var i varje fall inte förföljda. Vidare är det väldigt viktigt att framhålla att om regimen där nere skulle bryta mot sina garantier, så kommer också våra beslut att bli föremål för omprövning av våra myndigheter.

Anf. 112 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Enligt min uppfattning, och den bygger på den information som jag har tillgång till och som getts av dem som jobbar på fältet där nere – framför allt gäller det frivilligorganisationer – bryter man faktiskt mot de garantier som man lämnat. Om en av de här familjerna redan befinner sig i Bosnien tyder det på detta.

Vidare har Adalbert Rebic – flyktingminister, tror jag – gjort uttalanden som går ut på att bosnien-kroaterna måste återvända till Bosnien. Det tycker jag är mycket oroväckande, även om det sedan kommer andra besked.

Jag uppfattar situationen litet grand så att det, mot bakgrund av att Unprofor kanske tvingas lämna Kroatien den 31 mars, kunde vara klokt att se till att de beslut inte verkställs som fattas till följd av praxis – dvs. att man helt enkelt skjuter upp verkställigheten den här månaden, så att vi får se om FN får vara kvar. Det är faktiskt ganska avgörande för utvecklingen i området. Vore det inte en möjlig utväg?

Anf. 113 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Jag kan inte påverka ett sådant beslut, för det är Utlänningsnämnden som i så fall får fatta det beslutet om de bedömer situationen vara sådan.

Vi har vid vårt beslutsfattande tagit i beaktande att det för närvarande inte finns en krigssituation där Kroatien är inblandat. Mot den bakgrunden har de här personerna skydd i Kroatien. Den situationen har inte ändrats på något sätt. Ändras den så har vi ett helt nytt läge och

då, som jag sade tidigare, kommer våra myndigheter och vi själva naturligtvis att på olika sätt agera och reagera.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Anf. 114 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Jag måste dra den slutsatsen av vår dialog att här har vi en situation där det finns utrymme för tolkning. Antingen kan man göra den tolkning som regeringen har gjort. Den är hård och mycket precis, exempelvis när det gäller ordet tvång. Eller också kan man göra tolkningen att det här tvånget kan vara ett mjukt tvång, så att man i praktiken är tvingad att ta sig till det här området. I en sådan situation tycker jag att man borde vara väldigt försiktig.

Jag skulle nog vilja rekommendera dem som nu har fortsatta beslutsmöjligheter när det gäller denna situation att inte verkställa avvísningar i ett läge där vi inte vet hur FN kommer att agera. Det finns tillräckligt mycket information som talar för att alltför många av dem som avvisas kommer att råka illa ut. Jag tycker att det vore väldigt klokt att inte verkställa de här besluten och att regeringen får tid att kontrollera om den information som kommer i dessa dagar är korrekt och i så fall också omprövar det långsiktiga beslutet.

Anf. 115 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Att spekulera i vad som kan komma att hända och att föra en politik på den grunden är inte rimligt. Vi måste fundera över vad det är som händer och hur det nu ser ut. Från den utgångspunkten har vi att ta ställning och att fatta beslut. Det är det som vi har gjort i regeringen. Vi har resonerat om detta och gjort vårt ställningstagande.

Om situationen sedan ändras har vi ett nytt läge och kommer därmed in i en ny situation där vi får se vad vi då kan göra.

Sedan vill jag understryka att UNHCR i Sverige delar regeringens bedömning i det här fallet. Under förutsättning att personer inte tvångsmässigt skickas tillbaka har bosnier med kroatiska pass skydd i Kroatien, visserligen inte med fulla medborgerliga rättigheter. Men barnen får gå i skola och man har möjlighet att finnas i Kroatien. Barnen har i alla fall, som sagt, sina rättigheter.

Jag inser också att det kanske är svårigheter när det gäller att skaffa sig bostad och arbete. Det är inte ett lätt liv man återvänder till, vilket jag inte heller påstått. Men det är inte grund för att få skydd eller asyl i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslöt kl. 16.27 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Svar på frågor

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

18 § Svar på fråga 1994/95:313 om moms på ridsport

Anf. 116 Civilminister MARITA ULVSKOG (s)

Herr talman! Inger Segelström har frågat mig vad jag avser att göra för att hindra att ridning momsbeläggs. Frågan har ställts mot bakgrund av förslag som har lämnats i betänkandet Mervärdesskatten och EG.

Förslag till förändringar i mervärdesskattereglerna på bl.a. det område som Inger Segelström tar upp i sin fråga bereds för närvarande inom regeringskansliet. I avvaktan på regeringens slutliga ställningstagande vill jag inte nu ta någon ställning till hur dessa regler bör utformas. För mig är det dock en självklar utgångspunkt att mervärdesskattereglerna inte får medföra att det uppstår skillnader i förutsättningarna för att bedriva verksamheter för flickor och pojkar eller att jämlikhetssträvandena i övrigt försvåras.

Anf. 117 INGER SEGELSTRÖM (s)

Herr talman! Jag vill tacka civilministern för svaret och för möjligheten att få diskutera den här frågan.

Frågan gäller hur vi räddar framför allt ridsporten, som är tonårsflickornas sport framför andra. En kostnadsökning som 25 % moms kan innebära att flickorna inte kommer att ha råd att rida längre. Då kommer de naturligtvis inte heller att besöka ridstallet.

Den största idrottsgrenen bland ungdomar 1994 var fotboll, med 2 miljoner sammankomster, enligt statistik om stöd. På andra plats kommer ridsporten, med 690 000 sammankomster. Först därefter kommer pojkarnas hockey.

Det här är en viktig jämställdhetsfråga. Om pojkarnas sporter skulle betala sina fulla kostnader för sporthallar, vaktmästare, idrottsplatser, Globen och Skandinavium och inte som i dag ha tillgång till skattemedel och bidrag, skulle också pojkarnas sporter få bekostas av pojkarna själva, som flickorna får göra med sin ridning. Enligt EU-tolkningen skulle då fotbollen också vara utbildning.

Kärnfrågan är enligt EU, om jag har förstått saken rätt, om sporten är vinstgivande. Det skulle inte flickornas ridning behöva vara om samhället tog ett lika stort ansvar för de ridande flickorna som för de fotbollssparkande pojkarna.

Att kommunalisera nu är inte ekonomiskt gångbart. Däremot kan staten naturligtvis omfördela bidragen, så att ridklubbar kan tillämpa självkostnadsprincipen. Mer pengar till flicksporterna blir kravet.

Att protesterna har varit lågmälda hitintills beror väl också på att det här är tonårsflickor. Hade det varit pojkarnas och männens sporter som varit hotade hade den här frågan varit löst för länge sedan. Tipsextra och Sportspegeln hade säkert bosatt sig här i riksdagen.

Det jag undrar är: När kommer regeringens ställningstagande? Vad menar civilministern konkret att skillnaderna består av i dag, och hur löser vi de problemen?

Prot. 1994/95:68
7 mars

Svar på frågor

Anf. 118 Civilminister MARITA ULVSKOG (s)

Herr talman! Jag tror att man kan säga att det handlar om två olika problem. Båda berör Inger Segelström i sin fråga.

Först och främst bekostas pojkars idrott i betydligt högre grad än flickors idrott av det allmänna. Flickors idrott, vare sig det handlar om dans, ridsport, work out eller vad det kan vara, är däremot ofta idrott som bedrivs i kommersiell regi. Det är det ena problemet.

Det andra problemet är frågan om EU-direktivet när det gäller momsens. Jag hör inte till dem som har stått i första ledet när det gäller att Sverige skall EU-anpassa sig mer än absolut nödvändigt. Det enda jag kan säga är att jag kommer att försöka göra vad jag kan för att flickors idrott på grund av EU-momsen inte skall hamna sämre än den redan gör. Men som sagt var, när beredningen fortfarande pågår har jag mycket svårt att ge några exakta besked om vilket slutresultatet kommer att bli.

Anf. 119 INGER SEGELSTRÖM (s)

Herr talman! Riksidrottsstyrelsen utreder just nu hur framtida bidragsmodeller inom idrotten skall se ut. Om regeringen inte kan lösa den här momsfrågan hoppas jag att civilministern ser till att statliga medel omfördelas från pojkarnas momsbefriade sporter till flickornas sporter. Då räcker det inte med bara 25 %, som momsens avser. Då får det bli så att flickorna får 40 % av bidragen, eftersom det är 40 % flickor som utövar olika sporter. Då bör också självkostnadsprincipen gälla för alla. Det är det som är den kommersiella biten i dag, att det måste gå ihop. Jag vet inga ridskolor som går med stora vinster, snarare tvärtom.

Det man får göra är att ridstallet får jämföras med sporthallarna och idrottsplatsen får jämföras med ridbanan. Sedan får man ställa kostnaderna mot varandra, för det verkar vara på det sättet som EU ser på det här.

Anf. 120 Civilminister MARITA ULVSKOG (s)

Herr talman! Jag kan bara tacka för de förslag som Inger Segelström kommer med. Vi arbetar med de här frågorna i Civildepartementet och även i övrigt inom regeringskansliet. Men några ytterligare besked kan jag inte lämna i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

Anf. 121 Statsrådet ANNA HEDBORG (s)

Herr talman! Barbro Westerholm har frågat socialministern vilka åtgärder hon avser vidta med anledning av att barnomsorgslagen inte följs. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Den 1 januari 1995 trädde den utvidgade lagregleringen på barnomsorgsområdet i kraft genom ändringar i socialtjänstlagen. Kommunernas skyldighet har därmed skärpts. De skall utan oskäligt dröjsmål tillhandahålla barnomsorg för barn i åldrarna 1 t.o.m. 12 år, i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller barnets eget behov. Bestämmelser har också införts i socialtjänstlagen som preciserar barnomsorgens uppgift och de kvalitetskrav som gäller för verksamheten.

En avgörande förutsättning för att kommunerna skall kunna leva upp till lagstiftningens intentioner är att barnomsorgsverksamheten kan byggas ut och bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt. Kommunerna måste själva ha ansvaret för planering, organisation, drift, tillsyn och kostnadsutveckling av hela den offentligt finansierade barnomsorgen.

Barnomsorgen har under senare år genomgått ett omfattande förändrings- och förnyelsearbete. Resultatenheter har införts i stor utsträckning. Besparingar har gjorts genom lägre personaltäthet och större barngrupper. Skolbarnomsorgen har integrerats med skolan. Andelen enskilda daghem och fritidshem har ökat.

Kostnaderna för barnomsorgen har också under de senaste åren minskat. Det gäller såväl kostnaderna per plats som de totala kostnaderna i fasta priser. Detta trots en kraftig utbyggnad av verksamheten.

Ändå bedöms kvaliteten i verksamheten generellt som god, främst därför att personalen i barnomsorgen över lag är kompetent och välutbildad.

Under åren 1992–1993 ökade antalet barn i barnomsorgen med i genomsnitt 12 000 per år. Enligt aktuella uppgifter har under år 1994, dvs. det år som gått sedan riksdagsbeslutet fattades, ytterligare 35 000 barn fått barnomsorgsplatser. Detta är den största årliga utbyggnaden av antalet platser inom barnomsorgen någonsin. Under år 1995 planerar kommunerna en fortsatt utbyggnad med 20 000 nya platser.

Enligt en enkät som Svenska kommunförbundet låtit göra hade 150 kommuner full behovstäckning den 1 januari 1995. Ytterligare 50 kommuner uppger att de kommer att nå full behovstäckning under våren eller hösten 1995.

Riksdagens stora majoritet för barnomsorgslagstiftningen måste ses som en kraftfull markering av att det nu får anses vara normal svensk standard att alla kommuner skall klara det som 150–200 kommuner redan gör. Det kan ta viss tid innan riktigt alla kan bygga igen det som tidigare inte har gjorts. Regeringen kommer att noga följa utvecklingen.

Men det finns ingenting som tyder på att inte kommunerna tar barnomsorgslagstiftningen på största allvar. Mycket stora ansträngningar görs för att uppfylla den. Även om inte samtliga kommuner kommer att

kunna leva upp till barnomsorgsgarantin inom den utsatta tiden, tyder de senaste utbyggnadssiffrorna på att kommunerna, med sänkta kostnader och bibehållen god kvalitet, snart kommer att nå målet om full behovstäckning.

Prot. 1994/95:68

7 mars

Svar på frågor

Anf. 122 BARBRO WESTERHOLM (fp)

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret. Vi har ju varit överens om det värdefulla i att införa en barnomsorgsgaranti som gör barnomsorgen tillgänglig för alla barn. Den betyder också mycket för föräldrarnas möjligheter att fritt välja hur de vill förlägga sitt förvärvsarbete.

Kommunerna är sedan årsskiftet mycket riktigt skyldiga att utan skäligt dröjsmål, och med det menas tre till fyra månader, ordna plats i barnomsorgen och fritidsverksamheten för barn som är 1 – 12 år gamla. Det här innebär att man måste ha en beredskap för den fulla behovstäckning som vi syftar till.

Detta har väckt stora förväntningar bland föräldrar men också bland mor- och farföräldrar. När lagen hade trätt i kraft den 1 januari fick jag förvånansvärt många samtal från far- och morföräldrar som undrade varför det nu inte fanns dagisplats inom den skäliga tiden. Man såg med svärmod på att en dotter eller son – det gällde framför allt döttrar – på grund av bristen på barnomsorg inte kunde ta ett förvärvsarbete.

Samtidigt kom i januari SKTF:s kartläggning, enligt vilken 4 av 10 kommuner angavs bryta mot lagen. Det sades också att det finns kommuner som inte tar den aktuella lagen på allvar.

Vi har här bara hört en part, och statsrådet har det allmänna intrycket att kommunerna tar det här på allvar. Då jag ser på dessa siffror blir min fråga dock: Det är ändå ett sjuttiototal kommuner som inte når full behovstäckning under 1995. Det är ganska många kommuner. Vad kan man göra åt dem? Vi har inte i egentlig mening några sanktionsmöjligheter med den lagstiftning som vi har. Det bäddar för politiskermisstroende när man inte kan leva upp till de uppsatta målen. Vad gör vi alltså åt de 70 – 80 kommuner som inte klarar dessa mål under år 1995?

Anf. 123 Statsrådet ANNA HEDBORG (s)

Herr talman! Vi gör som far- och morföräldrarna – vi säger att detta numera är en självklarhet i det svenska samhället. Det är för de flesta kommunalpolitiker en självklarhet, och vi råder både far- och morföräldrar i de här kommunerna, liksom naturligtvis föräldrarna till de barn som inte får plats så fort som rimligen kan krävas, att säga detta till sina politiker och att kraftfullt hävda den här rättigheten.

Jag tror ändå att den snabbt kommer att sprida sig i och med att den redan fått ett så pass genomgående genomslag. Jag tror att det goda exemplet makt och det trista i att få stå i skamvrån och tillhöra den lilla minoritet som inte lever upp till lagen kommer att ge effekt ganska kvickt.

Vi skall följa frågan, men vi måste samtidigt visa viss respekt för dem som har stora utbyggnader att göra. Dessa måste få ta en viss liten tid i anspråk.

Anf. 124 BARBRO WESTERHOLM (fp)

Herr talman! Jag antar att Socialstyrelsen följer detta. Jag hoppas också att inte minst storstadskommunerna, som enligt den statistik som jag har tillgänglig har de sämsta siffrorna, prioriterar detta och kommer i kapp. Jag tror att det på sikt är lönsamt.

Anf. 125 Statsrådet ANNA HEDBORG (s)

Herr talman! Det hoppas och tror även jag. Det är alldeles riktigt att det är Malmö, Göteborg och Uppsala som ser ut att ha de största problemen. Jag vet också att man i de kommunerna tar problemen på allvar.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på fråga 1994/95:310 om föräldraförsäkringen och s.k. gränspendlare

Anf. 126 Statsrådet ANNA HEDBORG (s)

Herr talman! Kjell Ericsson har frågat socialministern om regeringen är villig att se över gällande bestämmelser så att s.k. gränspendlare boende i Sverige erhåller samma rätt till föräldraförsäkring som övriga boende i Sverige. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

EG-rådets förordning (EEG) nr 1408/71 ger regler för samordning av medlemsländernas sociala trygghetssystem, vilken via EES-avtalet är tillämplig också i förhållande till bl.a. Norge. Enligt den gäller att den som förvärvsarbetar har rätt till föräldrapenningförmåner enligt arbetslandets nationella lagstiftning. Arbetslandets lagstiftning gäller även om man är bosatt i ett annat EU- eller EES-land än där man arbetar.

Fr.o.m. den 1 januari 1995 är antalet ersättningsdagar med föräldrapenning i samband med barns födelse sammanlagt för båda föräldrarna 450. När föräldrarna gemensamt har den rättsliga vårdnaden om barnet har varje förälder rätt till hälften av den totala ersättningstiden, dvs. 225 dagar var. En förälder kan överlåta sin rätt till föräldrapenning till förmån för den andre föräldern, med undantag för föräldrapenning motsvarande föräldrarnas sjukpenning såvitt avser en tid om 30 dagar för varje barn. En förutsättning för att sådant avstående skall kunna ske är dock att den förälder som önskar avstå dagar till förmån för den andra föräldern själv har rätt till föräldrapenning. En förälder som ensam har den rättsliga vårdnaden om barnet har rätt till samtliga föräldrapenningdagar själv.

Den förälder som själv inte är berättigad till föräldrapenning kan inte avstå dagar till den andre föräldern även om den andre föräldern uppfyller förutsättningarna för att vara berättigad till föräldrapenning.

Detta kan gälla föräldrar som är bosatta i Sverige och har gemensam vårdnad om ett barn men där en av föräldrarna inte omfattas av den svenska socialförsäkringen på grund av förvärvsarbete eller bosättning i annat land. Konsekvensen av detta är att den förälder som omfattas av den svenska föräldraförsäkringen endast kan få del av hälften av den totala antalet föräldrapenningdagar, dvs. i normalfallet 225 dagar. Från barnets synpunkt är det emellertid viktigt att åtminstone en förälder ges möjlighet att vara hemma med föräldrapenning under samtliga de dagar som föräldrapenning kan utges.

Jag kommer därför att senare under våren föreslå regeringen att förelägga riksdagen ett förslag till ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Ändringen kommer att göra det möjligt för den förälder som uppfyller förutsättningarna för föräldrapenning att i dessa fall själv få uppbära föräldrapenningen för hela tiden.

För att förhindra att föräldrapenningförmåner för samma barn utges enligt flera länders lagstiftning bör lagändringen kombineras med regler om att föräldrapenningförmåner som uppburits i annat land skall avräknas från den svenska föräldrapenningen och att detta skall gälla oavsett till vem av föräldrarna föräldrapenning utgetts. Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse bör inte heller kunna utgå för samma barn och tid som en motsvarande förmån utges enligt utländsk lagstiftning.

Anf. 127 KJELL ERICSSON (c)

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga. Orsaken till att jag ställde frågan var att jag hade blivit kontaktad av föräldrar som hade drabbats av gällande bestämmelser. Det är i gränstrakterna ganska vanligt att personer bor på den ena sidan av gränsen och jobbar på den andra, s.k. gränspendlare. Vi har en fri nordisk arbetsmarknad, som är bra för alla parter, och jag tycker att vi skall stimulera den.

Det har tidigare varit många problem i detta sammanhang i skatteavseende och även när det gällt försäkringsfrågor, men man har undan för undan, åtminstone i vissa fall, kunnat lösa dem någorlunda väl. I den nu aktuella frågan innebär nuvarande bestämmelser att föräldrar blir missgynnade på så sätt att om t.ex. pappan tar jobb i Norge, får man i det relaterade fallet bara halv försäkringsersättning. Med tanke på den arbetslöshet som vi har i Sverige i dag är det fel att inte underlätta för arbetstagare att ta jobb också i Norge. Jag välkomnar därför den lagändring som statsrådet här aviserar och som undanröjer dessa problem. Jag tackar därför än en gång för svaret.

Anf. 128 Statsrådet ANNA HEDBORG (s)

Herr talman! Kjell Ericsson och jag har kanske kontaktats av delvis samma personer. Det finns dessutom faktiskt även utanför Norden människor som är gränspendlare, och jag har blivit kontaktad även av

sådana personer. Det finns här naturligtvis ett problem, men jag hoppas att frågan relativt snart skall vara löst.

Svar på frågor

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Svar på fråga 1994/95:293 om solvärmeanläggningar

Anf. 129 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Owe Hellberg har frågat mig om jag är beredd att öka anslaget för solvärmeanläggningar.

Riksdagen beslutade våren 1991 om riktlinjer för energipolitiken på grundval av trepartiöverenskommelsen i januari samma år. Denna överenskommelse ligger fast. En del av 1991 års energipolitiska överenskommelse var de energipolitiska programmen för omställning och utveckling av energisystemet. Medel avsattes för att underlätta introduktion av förnybar energi genom femåriga investeringsprogram för biobränslebaserad kraftvärme, vindkraft och solvärme.

För stöd till investeringar i solvärmeanläggningar avsattes 50 miljoner kronor under en femårsperiod. Riksdagen har sedan år 1991 beslutat om vissa mindre förändringar i programmen. Förändringen har bl.a. inneburit att stödet till solvärme har ökat till 52,5 miljoner kronor under perioden.

Regeringen har med hänsyn till det ansträngda budgetläget valt att inte utöka medelsramen för femårsperioden, som pågår fram t.o.m. den 30 juni 1996, vilket innebär ett oförändrat anslag under det kommande budgetåret.

Den parlamentariska Energikommisionen, som tillsattes sommaren 1994, har i uppdrag att lägga fram förslag om program för omställning- och utvecklingen av energisystemet.

Resultaten från solvärmeprogrammet liksom de övriga energipolitiska programmen granskas för närvarande av Energikommisionen. Syftet med granskningen är att analysera behovet av förändringar och ytterligare åtgärder. Engergikommisionens arbete skall vara avslutat den 1 september 1995. Min bedömning är att Energikommisionen kommer att ge underlag till den nödvändiga politiska enighet som behövs inom svensk energipolitik, så att både producenter och konsumenter vet vilka långsiktiga villkor som skall gälla när de investerar i ny energiteknik. När vi har Energikommisionens slutliga underlag kan vi också ta ställning till de framtida statliga insatserna för de alternativa energislagen, t.ex. solvärme.

Anf. 130 OWE HELLBERG (v)

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret, men jag är naturligtvis inte nöjd med beskedet. Det hjälper nämligen inte dem som står i kö för att söka bidrag till att bygga en solvärmeanläggning. Det handlar faktiskt om 20 miljoner kronor i dagsläget. Även tillverkarna av solvärmeanläggningar blir naturligtvis rådvilla i den här situationen.

Besked om att staten tänker satsa på alternativa energikällor är nödvändigt. Det är en viktig signal, inte minst i den uppblossade debatten om kärnkraftens avveckling eller ej. Vi vet att det kommer att kräva stora investeringar i de alternativ som redan finns i dag. Jag tycker att det är litet märkligt att inte regeringen kan klara en så liten investering som det här är fråga om. Jag tycker dessutom att det är en signal om att solvärme inte är någonting att satsa på, trots att den bevisligen är den renaste energikälla som finns.

Kostnadsaspekten är viktig. Det statliga bidraget har lett till en kraftig uppgång av utbyggnaden av solvärmeanläggningar, t.ex. har egenuppförda anläggningar ökat i storlek från 1 000 kvadratmeter 1991 till 8 000 kvadratmeter 1994. Det skapar också arbetstillfällen för hemmainsindustrin. Både företag och deras produkter är skapade på hemmamarknaden. Hur vi skall lyckas skapa arbeten på hemmamarknaden bekymrar vi alla oss om, men ingenting särskilt görs.

Att hänvisa till kommissioner och utredningar i all ära, det kan man göra. Nu har det gått 15 år sedan folkomröstningen om kärnkraft, och vi står fortfarande och stampar på samma ställe. Åtgärder, inte ord, är vad som behövs. Jag förväntar mig att regeringen i kompletteringspropositionen återkommer i denna fråga.

Anf. 131 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Det är korrekt, som Owe Hellberg säger, att det finns en efterfrågan på småskaliga solvärmeanläggningar, däremot ingen efterfrågan på storskaliga. Anslaget för småskaliga solvärmeanläggningar är slut. Där är de medel som jag här redovisade nu avsatta.

Jag kan kanske tillfredsställa Owe Hellberg med ett kompletterande svar i fråga om kompletteringspropositionen. Av de 2 miljarder som kom till genom överenskommelsen med Miljöpartiet, för att sättas in i åtgärder för de miljöfrelaktiga bostadsområdena, de sjuka husen o. d., kommer vi att försöka avsätta en del för ett anslag för fortsatta bidrag till småskalig solvärme.

Anf. 132 OWE HELLBERG (v)

Herr talman! Det var ett positivt besked, det tackar jag för. Det handlar faktiskt om prioritering. Plötsligt får man fram 2 miljarder som man vill satsa på sjuka hus. Om man kan utvidga det till att omfatta också andra saker är jag nöjd.

Anf. 133 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Vi kommer att pröva detta. Detta har tagits fram i den arbetsgrupp som nu jobbar med denna fråga. Där skall vi samråda med Miljöpartiet. Vi hoppas på ett positivt besked.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

Anf. 134 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Eva Goës har frågat näringsministern om han är beredd att justera skatten på kärnkraft för att skapa likvärdig konkurrens mellan vattenkraft och kärnkraft. Då frågan faller inom mitt ansvarsområde har den överlämnats till mig.

Låt mig först erinra om att de i genomsnitt 2 öre/kWh el som i dag tas ut på all kärnkraftsproducerad el inte är någon skatt utan en avgift, som utgår för finansiering av den totala kostnaden för avfallshantering, rivning av kärnkraftverken, etc. – åtaganden som kärnkraftföretagen har enligt kärntekniklagen. Avgiftens nivå beslutas årligen av regeringen. Avgiften skall bl.a. täcka de framtida kostnaderna för kärnavfallshanteringen och rivningen av kärnkraftverken. Medlen betalas in till Statens kärnkraftsinspektion och sätts enligt finansieringslagen in på ett räntebärande konto i Riksbanken. Den reala avkastningen har hittills varit bättre än beräknat.

När det gäller försäkringskostnaderna för en eventuell olycka kan följande konstateras. Frågorna om ersättning vid en kärnkraftsolycka regleras i atomansvarighetslagen. Förutsättningarna för kraftföretagens ersättningsskyldighet enligt atomansvarighetslagen skall nu analyseras av Energikommissionen. Kommissionen skall även redovisa förutsättningarna för utveckling av det internationella regelverk som ligger till grund för den svenska lagstiftningen.

Anf. 135 EVA GOËS (mp)

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag ställde frågan till näringsministern därför att jag tycker att vattenkraft och kärnkraft inte konkurrerar på lika villkor. Kärnkraftsproducenterna betalar 0,2 öre/kWh, medan gamla vattenkraftverk byggda före 1973 upp till 1 500 kWh i storlek betalar 2 öre. Mellan 1973 och 1977 betalade man 1 öre/kWh i skatt. Det betyder att de gamla vattenkraftverken betalar tio gånger mer än kärnkraftverken. Dessutom har det diskuterats om att fördubbla dessa skatter för att kunna betala medlemsavgift till EU nästa år. Det skulle innebära 4 öre för gamla vattenkraftverk och 0,4 öre för kärnkraftselen. Det betyder att man inte kan konkurrera. Man kan inte transitera vattenkraftsel från Norrland ner till Sydsverige. Med överföringsförluster, slitage, osv. kommer man upp till en rörlig avgift på 7–8 öre. För kärnkraftens del kan den ligga på 5–6 öre. Kärnkraftverken ligger nära sina kunder.

Det blir alltså en felaktig konkurrens, inte på lika villkor. Därför ställde jag frågan i första hand till näringsministern. Dessutom anser vi i Miljöpartiet att kärnkraftverken definitivt inte står för sina kostnader, utan det är ett falskt elpris. Vi anser att där bör inkluderas, inte bara avfallskostnader som är beräknade till 2 öre i stället för 5 öre som vi i Miljöpartiet tycker, utan också en uranskatt som vi tycker skall ligga runt 10 öre och en riskpremie på grund av den stora risken med kärnkraften. Vi tycker att atomansvarighetslagen skall omfatta 1 000 mil-

jarder kronor ifall att det skulle hända en olycka. Då skulle det bli ett helt annat pris på kärnkraftselen, men det skulle vara ett miljöpris.

Prot. 1994/95:68
7 mars

Anf. 136 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Jag är inte beredd att nu ge mig in i en större energiskattedebatt, den debatten får vi ta när Energikommisionen är färdig och lagt fram sitt slutbetänkande. Min principiella inställning därvid är att energipolitiken och energibeskattningen måste gå hand i hand.

När det sedan gäller vattenkraften vill jag anföra följande. Sedan 1982 utgår en särskild skatt på vattenkraft producerad av äldre vattenkraftstationer. Till skillnad från kärnkraftsavgiften är motivet för denna skatt rent statsfinansiellt. Skatten har tillkommit mot bakgrund av de höga vinster som uppstår i de äldre vattenkraftverken därför att kapitalkostnaderna oftast är låga och priset på vattenkraften oftast bestäms av kraftslag med högre kostnader. Som alla rörliga skatter kan dock även denna skatt teoretiskt riskera att bli styrande på ett sätt som inte är avsett. Den nuvarande vattenkraftsskatten är dock låg i förhållande till produktionskostnader för kärnkraft. Jag bedömer därför att risken är mycket liten för att den nuvarande vattenkraftsskatten skulle få felaktiga styreffekter.

När det gäller den kommande höjningen av vattenkraftsskatten bereds frågan för närvarande i regeringskansliet. Det är ett förslag som har att göra med finansieringen av EU-medlemskapet och som var en del i uppgörelsen med Vänsterpartiet.

Anf. 137 EVA GOËS (mp)

Herr talman! Jag har haft kontakt med Norrlandskraftverk, och jag har då fått höra att det kommer att bli väldigt besvärligt för dem att konkurrera med kärnkraften i syd. Om man, som Jörgen Andersson sade, höjer avgiften – han talade dessutom om en fördubbling – finns det inte en chans för dem att konkurrera på lika villkor.

Med tanke på miljö- och hälsoeffekter kan jag naturligtvis inte ställa upp på att det skall vara en så låg skatt på kärnkraften. Jag tycker att den skulle betala sin totala och fulla kostnad – något annat kallar jag ett falskt elpris.

Att vattenkraften sedan har avskrivits det tackar vi för, vi som bor uppe i Norrland. Vi har varit med om att land har dämats upp, att renbetesland har försvunnit, osv. Någon favör skall vi ha. Så ser vi naturligtvis på det. Om statskassan skall ha in pengar erbjuder just kärnkraften en enorm marknad, speciellt om man tänker sig en utökning – enligt NUTEK:s prognos skall ju kärnkraftsberoendet bli större.

Anf. 138 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Som jag tidigare sade bedömer vi att den nuvarande vattenkraftsskatten inte har några felaktiga styreffekter gentemot kärnkraften. Det nya förslaget till vattenkraftsskatt är jag i dag inte beredd att gå in på, eftersom ärendet för närvarande bereds i regeringskansliet.

Sedan sorterar de här frågorna faktiskt inte under näringsministern, utan de sorterar under mig.

Svar på frågor

Anf. 139 EVA GOËS (mp)

Herr talman! Det är bra att jag får den upplysningen, Jörgen Andersson. Jag tänkte ett tag att de kanske sorterade under finansministern också. Att jag ställde frågan till näringsministern berodde på att jag visste att Jörgen Andersson var bortrest och att jag ville ha svaret litet tidigare.

Jag vet att det just i dag är ungefär fifty-fifty, men prognosen om det blir fråga om en fördubbling är att det inte alls kommer att bli möjligt att konkurrera med den gamla vattenkraftselen från Norrland.

I Miljöpartiet vill vi dessutom – jag upprepar det än en gång – vända på det hela och ta ut mycket mer i skatt från kärnkraften, eftersom vi tycker att den har så många avigsidor. Man får då inte glömma uranbrytningen, som sker utomlands i länder där man inte ser hälsoeffekterna, och framöver kommer generationer att drabbas av miljöförstöring och av en ekonomisk och ekologisk kollaps. Jag tycker att vi skall ta med också det i priset.

Anf. 140 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Herr talman! Miljöpartiet har ju en ledamot i Energikommisionen. Jag föreslår att ni för fram de här synpunkterna där, så att de så att säga får vändas gentemot de andra uppfattningar som kommer fram i kommissionen. Det är ett lämpligt forum.

Anf. 141 EVA GOËS (mp)

Herr talman! Ja, Jörgen Andersson, det är precis vad vi gör. Vår ledamot har precis påpekat att det skulle bli väldigt dyrt med kärnkraft om marknaden fick råda. Skulle marknaden råda skulle man ta ut alla de här skatterna genom en skatteväxling. Det tror jag också att EU är inne på. Jag hoppas verkligen det. Kärnkraften skulle på så sätt stå för sina miljö- och hälsokostnader, och riskpremien skulle betalas fullt ut.

Överläggningen var härmed avslutad.

23 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
1994/95:147 till socialförsäkringsutskottet
1994/95:149 till socialutskottet
1994/95:152 till näringsutskottet
1994/95:154 till konstitutionsutskottet
1994/95:165 till utbildningsutskottet
1994/95:166 till bostadsutskottet
1994/95:168 till lagutskottet

Motion
1994/95:So24 till socialutskottet

24 § Förnyad bordläggning

Prot. 1994/95:68

7 mars

Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkanden 1994/95:KU27, KU29, KU34 och KU35

Finansutskottets betänkande 1994/95:FiU10

Justitieutskottets betänkanden 1994/95:JuU9 och JuU10

Lagutskottets betänkanden 1994/95:LU17 och LU18

Försvarsutskottets betänkande 1994/95:FöU6

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1994/95:SfU11

Socialutskottets betänkande 1994/95:SoU12

Kulturutskottets betänkanden 1994/95:KrU9–KrU13 och KrU20

Trafikutskottets betänkanden 1994/95:TU10 och TU11

Jordbruksutskottets betänkande 1994/95:JoU12

Näringsutskottets betänkanden 1994/95:NU14–NU16

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden 1994/95:AU6, AU7, AU10, AU14 och AU20

Bostadsutskottets betänkanden 1994/95:BoU10–BoU12

25 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Förslag

1994/95:RR10 Riksdagens revisorers förslag angående kontroll av socialförsäkringen

Motioner

med anledning av prop. 1994/95:146 Ändringar i lagen (1994:1704) om lageravgift på socker och ris

1994/95:Jo17 av Göte Jonsson m.fl. (m)

1994/95:Jo18 av Lennart Brunander m.fl. (c)

1994/95:Jo19 av Dan Ericsson (kds)

1994/95:Jo20 av Gudrun Lindvall (mp)

26 § Anmälan om fråga

Anmäldes att följande fråga framställdes

den 7 mars

1994/95:343 av *Gullan Lindblad* (m) till socialministern om Socialstyrelsens tillsynsverksamhet

Frågan redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 mars.

Prot. 1994/95:68
7 mars

27 § Kammaren åtskildes kl. 18.34.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början t.o.m ajourneringen kl. 16.27
och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LENA JÖNSSON

/Barbro Nordström

1 § Meddelande om svar på interpellationer.....1

2 § Svar på fråga 1994/95:288 om Tullen i Östersund1

Anf. 1 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	1
Anf. 2 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c).....	2
Anf. 3 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	2
Anf. 4 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c).....	3
Anf. 5 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	3
Anf. 6 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c).....	3
Anf. 7 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	4
Anf. 8 ERIK ARTHUR EGERVÄRN (c).....	4

3 § Svar på fråga 1994/95:294 om Luleå-Kallax flygplats4

Anf. 9 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	4
Anf. 10 PETER ERIKSSON (mp).....	5
Anf. 11 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	6
Anf. 12 PETER ERIKSSON (mp).....	6
Anf. 13 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	6
Anf. 14 PETER ERIKSSON (mp).....	6

4 § Svar på fråga 1994/95:303 om räntemarginalerna7

Anf. 15 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	7
Anf. 16 MARGIT GENNSER (m).....	7
Anf. 17 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	8
Anf. 18 MARGIT GENNSER (m).....	9
Anf. 19 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	9
Anf. 20 MARGIT GENNSER (m).....	9
Anf. 21 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	10
Anf. 22 MARGIT GENNSER (m).....	10
Anf. 23 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	10

5 § Svar på fråga 1994/95:325 om kärnkraftverket

Mochovce i Slovakien11

Anf. 24 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	11
Anf. 25 DAN ERICSSON (kds).....	11
Anf. 26 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	12
Anf. 27 DAN ERICSSON (kds).....	12

6 § Svar på fråga 1994/95:327 om momsen på vissa tjänster.....12

Anf. 28 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	12
Anf. 29 BO LUNDGREN (m).....	13
Anf. 30 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	14
Anf. 31 BO LUNDGREN (m).....	14
Anf. 32 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	14
Anf. 33 BO LUNDGREN (m).....	15
Anf. 34 Finansminister GÖRAN PERSSON (s).....	15

Anf. 35	BO LUNDGREN (m)	15
Anf. 36	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	16
7 §	Svar på fråga 1994/95:328 om beskattningen av teleoperatörer inom EU	16
Anf. 37	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	16
Anf. 38	BO LUNDGREN (m)	16
8 §	Svar på fråga 1994/95:329 om skatteprocessen och rättssäkerheten	17
Anf. 39	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	17
Anf. 40	BO LUNDGREN (m)	18
Anf. 41	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	18
Anf. 42	BO LUNDGREN (m)	19
Anf. 43	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	19
Anf. 44	BO LUNDGREN (m)	19
Anf. 45	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	20
Anf. 46	BO LUNDGREN (m)	20
Anf. 47	Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	20
9 §	Svar på fråga 1994/95:291 om avvisning till det forna Jugoslavien	21
Anf. 48	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	21
Anf. 49	GULLAN LINDBLAD (m)	22
Anf. 50	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	22
Anf. 51	GULLAN LINDBLAD (m)	23
Anf. 52	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 53	GULLAN LINDBLAD (m)	23
10 §	Svar på fråga 1994/95:311 om besparingar inom postväsendet	24
Anf. 54	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	24
Anf. 55	SYLVIA LINDGREN (s)	25
Anf. 56	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	26
Anf. 57	SYLVIA LINDGREN (s)	26
Anf. 58	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	27
Anf. 59	SYLVIA LINDGREN (s)	27
11 §	Svar på fråga 1994/95:342 om danska krav på ersättning vid kärnkraftsolycka	27
Anf. 60	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	27
Anf. 61	YVONNE RUWAIDA (mp)	28
Anf. 62	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	28
Anf. 63	YVONNE RUWAIDA (mp)	29
Anf. 64	Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	29
12 §	Svar på frågorna 1994/95:307, 312 och 314 om odlingen av bruna bönor	29
Anf. 65	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	29
Anf. 66	INGVAR ERIKSSON (m)	30

Anf. 67	SIVERT CARLSSON (c)	30
Anf. 68	AGNETA RINGMAN (s)	31
Anf. 69	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	31
Anf. 70	INGVAR ERIKSSON (m)	32
Anf. 71	SIVERT CARLSSON (c)	32
Anf. 72	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	32
Anf. 73	INGVAR ERIKSSON (m)	33
Anf. 74	SIVERT CARLSSON (c)	33
Anf. 75	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	33
Anf. 76	INGVAR ERIKSSON (m)	33
Anf. 77	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	34

Prot. 1994/95:68
7 mars

13 § Svar på fråga 1994/95:320 om livsmedelsproduktionen i Norrland34

Anf. 78	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	34
Anf. 79	MAGGI MIKAELSSON (v)	34
Anf. 80	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	35
Anf. 81	MAGGI MIKAELSSON (v)	35
Anf. 82	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	35
Anf. 83	MAGGI MIKAELSSON (v)	36
Anf. 84	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	36
Anf. 85	MAGGI MIKAELSSON (v)	36
Anf. 86	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	37

14 § Svar på fråga 1994/95:321 om mjölkproduktionen i Norrland37

Anf. 87	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	37
Anf. 88	MAGGI MIKAELSSON (v)	37
Anf. 89	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	38
Anf. 90	MAGGI MIKAELSSON (v)	38
Anf. 91	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	38
Anf. 92	MAGGI MIKAELSSON (v)	39
Anf. 93	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	39

15 § Svar på fråga 1994/95:292 om uppehållstillstånd för anhängare.....39

Anf. 94	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	39
Anf. 95	GULLAN LINDBLAD (m)	39
Anf. 96	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	40
Anf. 97	GULLAN LINDBLAD (m)	40

16 § Svar på fråga 1994/95:315 om arbetsrätten41

Anf. 98	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	41
Anf. 99	PER BILL (m)	41
Anf. 100	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	41
Anf. 101	PER BILL (m)	42
Anf. 102	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	42
Anf. 103	PER BILL (m)	42
Anf. 104	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	42
Anf. 105	PER BILL (m)	42

17 § Svar på frågorna 1994/95:330 och 331 om asylärenden rörande bosnien-kroater	43
Anf. 106 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	43
Anf. 107 TALMANNEN	44
Anf. 108 BERNDT EKHOLM (s).....	44
Anf. 109 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	45
Anf. 110 BERNDT EKHOLM (s).....	45
Anf. 111 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	46
Anf. 112 BERNDT EKHOLM (s).....	46
Anf. 113 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	46
Anf. 114 BERNDT EKHOLM (s).....	47
Anf. 115 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	47
Ajournering	47
Återupptagna förhandlingar	48
18 § Svar på fråga 1994/95:313 om moms på ridsport	48
Anf. 116 Civilminister MARITA ULVSKOG (s).....	48
Anf. 117 INGER SEGELSTRÖM (s).....	48
Anf. 118 Civilminister MARITA ULVSKOG (s).....	49
Anf. 119 INGER SEGELSTRÖM (s).....	49
Anf. 120 Civilminister MARITA ULVSKOG (s).....	49
19 § Svar på fråga 1994/95:287 om barnomsorgslagen	50
Anf. 121 Statsrådet ANNA HEDBORG (s).....	50
Anf. 122 BARBRO WESTERHOLM (fp)	51
Anf. 123 Statsrådet ANNA HEDBORG (s).....	51
Anf. 124 BARBRO WESTERHOLM (fp)	52
Anf. 125 Statsrådet ANNA HEDBORG (s).....	52
20 § Svar på fråga 1994/95:310 om föräldraförsäkringen och s.k. gränspendlare	52
Anf. 126 Statsrådet ANNA HEDBORG (s).....	52
Anf. 127 KJELL ERICSSON (c).....	53
Anf. 128 Statsrådet ANNA HEDBORG (s).....	53
21 § Svar på fråga 1994/95:293 om solvärmeanläggningar.....	54
Anf. 129 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)	54
Anf. 130 OWE HELLBERG (v).....	54
Anf. 131 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)	55
Anf. 132 OWE HELLBERG (v).....	55
Anf. 133 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)	55
22 § Svar på fråga 1994/95:298 om skatt på kärnkraft	56
Anf. 134 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)	56
Anf. 135 EVA GOËS (mp).....	56
Anf. 136 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)	57
Anf. 137 EVA GOËS (mp).....	57

Anf. 138 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	57
Anf. 139 EVA GOËS (mp)	58
Anf. 140 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	58
Anf. 141 EVA GOËS (mp)	58
23 § Hänvisning av ärenden till utskott	58
24 § Förnyad bordläggning.....	59
25 § Bordläggning.....	59
26 § Anmälan om fråga	59
1994/95:343 av Gullan Lindblad (m) till socialministern om Socialstyrelsens tillsynsverksamhet.....	59
27 § Kammaren åtskildes kl. 18.34.....	60

Prot. 1994/95:68
7 mars
